

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης

Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Λογιστικής

“Οικονομικές επιπτώσεις από το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»
στο Δήμο Ακτίου-Βονιτσας”

ΕΚΠΟΝΗΤΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Σμυρνιά Α. Προδρομίτη
ΑΜ: 21110

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
Κυρμίζογλου Παντελής

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	6
2.1. ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	6
2.1.1. Α΄ βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης	6
2.1.2. Β΄ βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης	7
2.2. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	7
2.2.1. Η Λειτουργία της διανομής.....	7
2.2.2. Η Λειτουργία της σταθεροποίησης.....	8
2.2.3. Η λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής.....	9
2.3. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ	9
2.4. ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΟΤΑ	10
2.4.1. Μετάβαση από το απλογραφικό λογιστικό σύστημα, στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων	11
2.4.2. Τι ισχύει με το Π.Δ. 315/30-12-99.....	12
2.5. ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ.....	13
2.5.1 Πρωτογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ.....	13
2.5.2. Δευτερογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ.....	13
2.5.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του μικρού μεγέθους.....	14
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ.....	16
3.1 ΛΟΓΟΙ ΘΕΣΠΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ.....	17
3.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ.....	18
3.4 ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ	20
3.5 ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	20
3.6 ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΔΗΜΟΥΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	22
3.7 ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	23
3.8 ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	25
3.9 ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	26
4. Ο ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ – ΒΟΝΙΤΣΑΣ	26
4.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	27
4.2 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	28
5. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ	30
5.1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ.....	31
5.2 ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.....	34
5.3 ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ – ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ.....	35
5.3.1 Δείκτης γενικής ρευστότητας.....	35
5.3.2 Δείκτης άμεσης ρευστότητας.....	36
5.3.3 Δείκτης παγιοποίησης περιουσίας.....	36
5.3.4 Δείκτης δανειακής επιβαρύνσεως.....	37
5.3.5 Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας πάγιων.....	37
5.3.6 Δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου	38
5.3.7 Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων.....	39
5.3.8 Δείκτης οικονομικής αυτονομίας.....	39
5.3.9 Δείκτης χρέους.....	40
6. ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	41
7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	43

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	46
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	48
9.1 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2009	48
9.2 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2010	49
9.3 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2011	50
9.4 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2012	51
9.5 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2013	52
9.6 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014	53

1. Εισαγωγή

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο κρίθηκε επιτακτική, η ανάγκη ανασυγκρότησης των διαφόρων κρατών, καθώς και η ανόρθωση των οικονομιών τους σε βαθμιαία κλίμακα. Λαμβάνοντας υπόψιν τις επικρατούσες συνθήκες και τις αντιλήψεις που κυριαρχούσαν, η ανασυγκρότηση αυτή θα έπρεπε να επιτευχθεί πρωτίστως, σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης και στη συνέχεια σε επίπεδο αυτόνομων υπομονάδων διοίκησης. Οι προσπάθειες για ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και εγκαθίδρυσης των θεσμών, είχε σαν αποτέλεσμα, τη δημιουργία ενός μοντέλου ανάπτυξης, που αντανακλούσε μορφές διοικητικής συγκρότησης θεσμών και δομών, εξαιρετικά συγκεντρωτικών, καθώς και μια κοινωνική συνείδηση αντίστοιχα διαμορφωμένη. Η εκχώρηση εξουσιών σε αυτόνομες υπομονάδες διοίκησης παραμερίστηκε, με συνέπεια τη συσσώρευση των διαφόρων λειτουργιών και την άσκηση των καίριων για την ανάπτυξη του κράτους εξουσιών, υπό το πρίσμα της Κεντρικής Διοίκησης.

Η εφαρμογή αυτού του προτύπου ανάπτυξης είχε από τη μία πλευρά θετικές επιδράσεις, καθώς πέτυχε την αύξηση του Εθνικού Εισοδήματος με αλματώδεις ρυθμούς, τη θέσπιση των θεσμών, την εδραίωση του κράτους-πρόνοιας, δικαιοσύνης κτλ. Από την άλλη πλευρά, ο συγκεντρωτικός του χαρακτήρας, είχε ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση μιας σειράς εκρηκτικών προβλημάτων, όπως την όξυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, τις μαζικές μετακινήσεις πληθυσμού, το γιγαντισμό των πόλεων, την αλλοτρίωση των πολιτών, την απαξίωση της ελληνικής υπαίθρου κλπ. Παρατηρείται λοιπόν, πως το αρχικό μοντέλο ανάπτυξης, είχε αρχίσει να χάνει την αίγλη του και τη δυναμική του.

Κρίθηκε λοιπόν, επιτακτική η ανάγκη να υιοθετηθεί ένα διαφορετικό πρότυπο ανάπτυξης, περισσότερο ανθρωποκεντρικό, που να στηρίζει τα επιμέρους προβλήματα, της σύγχρονης πλέον ελληνικής κοινωνίας. Το νέο αυτό μοντέλο έπρεπε επίσης, να υποστηρίζει τις διαδικασίες της αποκέντρωσης και πολυδιάσπασης της εξουσίας. Προς αυτή τη κατεύθυνση, έχουμε για πρώτη φορά, τις προσπάθειες από την Κεντρική Διοίκηση, για την αναβίωση και ενίσχυση του θεσμού, της απαξιωμένης έως τότε, Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στην εργασία που ακολουθεί θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο μέσα από την παρουσίαση του θεσμικού και νομικού πλαισίου λειτουργίας του, όσο και μέσα από τις προσπάθειες που έχουν κατά καιρό εφαρμοστεί, για την αναβάθμιση του ίδιου του θεσμού.

Στη συνέχεια, θα εισχωρήσουμε σε συγκριτική χρηματοοικονομική ανάλυση των οικονομικών τους καταστάσεων του δήμου Ακτίου-Βόνιτσας, με τη χρήση διάφορων σημαντικών εργαλείων της χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

Στο σημείο αυτό να αναφέρουμε, πως η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων συνίσταται στην εφαρμογή αναλυτικών μεθόδων επεξεργασίας των διαφόρων αριθμητικών στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οικονομικών μονάδων (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) και αποβλέπει στην εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών, βασικών για τη λήψη αποφάσεων από τις ενδιαφερόμενες ομάδες.

2. Γενικά Χαρακτηριστικά των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2.1. Νομική κατοχύρωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα

Η ελληνική επικράτεια (εκτός Αγίου Όρους) είναι χωρισμένη σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Οι ΟΤΑ έχουν ως σκοπό να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ώστε να συμμετέχουν ενεργά οι πολίτες στα κοινά και να ενισχύσουν το αίσθημα ευθύνης και υποχρεώσεων του πολίτη απέναντι στην κοινωνία. Δεδομένου ότι με τη δημιουργία καλύτερης τοπικής κοινωνίας δημιουργείται και ένα καλύτερο κράτος, το Σύνταγμα με το άρθρο 102 θεμελιώνει το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και τον χωρίζει σε Α' και Β' βαθμό Αυτοδιοίκησης.

2.1.1. Α' βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι ΟΤΑ αποτελούνται από Δήμους και Κοινότητες. Σήμερα υπάρχουν 914 Δήμοι και 120 Κοινότητες. Επικεφαλής των Δήμων είναι οι Δήμαρχοι, οι Κοινοτάρχες και τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια αντίστοιχα.

Οι ΟΤΑ αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ και τυγχάνουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Η αυτοτέλεια αυτή εξασφαλίζεται μέσα απ τη μέριμνα του κράτους, το οποίο παρέχει τις αναγκαίες ρυθμίσεις, ώστε οι ΟΤΑ να λαμβάνουν τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για την προώθηση του σκοπού τους. Παράλληλα, το κράτος ασκεί διοικητική εποπτεία στους ΟΤΑ, η οποία περιορίζεται μόνο σε έλεγχο νομιμότητας των διαφόρων πράξεων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τα όργανα των ΟΤΑ εκλέγονται απευθείας από το λαό κάθε 4 χρόνια με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Η αμεσότητα της εκλογής των οργάνων αποτελεί έκφραση λαϊκής κυριαρχίας. Και είναι μονομελή: ο Δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος για τους δήμους, ο Πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος για τις κοινότητες και συλλογικά: το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημαρχιακή Επιτροπή και της δε κοινότητας, το Κοινοτικό Συμβούλιο. Ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος εκτελούν τις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, προΐστανται των υπηρεσιών του δήμου ή της κοινότητας και τους εκπροσωπούν.

Με το νέο Κοινοτικό Κώδικα (ν. 3463/2006) εισάγονται σημαντικοί καινοτόμοι θεσμοί. Πιο συγκεκριμένα:

α)Καθιερώνεται ο θεσμός του τοπικού δημοψηφίσματος. Ο θεσμός αυτός διεξάγεται είτε με απόφαση του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου, είτε με λαϊκή πρωτοβουλία, στις περιπτώσεις που ρητά ορίζονται στον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

β)Εισάγεται σύστημα θεσμών συμμετοχής των πολιτών, στη διαμόρφωση των αποφάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

γ)Καθιερώνονται η Χάρτα Δικαιωμάτων του Δημότη και η κατάρτιση Οδηγού του Δημότη.

2.1.2. Β βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης

Με το Ν. 2218/1994 και 2240/1994 οι νομοί, αποτέλεσαν το Β΄ βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα όργανά τους και το νομαρχιακό συμβούλιο είναι αιρετά και αποτελούν όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης.(Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ΠΔ 30/96 ΦΕΚ Α΄ 21). Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διακρίνεται στις απλές διοικητικές περιφέρειες (Νομός), και στις διευρυμένες (διοικητική περιφέρεια περισσότερων νομών). Συνολικά υπάρχουν 50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις εκ των οποίων, οι α)Αθηνών-Πειραιώς, β)Ροδόπης-Έβρου, γ) Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης, εντάσσονται στις διευρυμένες.

Όργανα των Ν.Α αποτελούν: α)το Νομαρχιακό Συμβούλιο, β) οι Νομαρχιακές Επιτροπές και γ) ο Νομάρχης. Ο Νομάρχης και τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκλέγονται με άμεση και μυστική ψηφοφορία και η θητεία τους είναι τετραετής. Ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των Νομαρχιακών συμβουλίων και των Νομαρχιακών Επιτροπών γίνεται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Οι αρμοδιότητες των Ν.Α περιπλέκονται λίγο, καθώς αυτές βρίσκονται στο ενδιάμεσο μεταξύ κρατικής διοίκησης και αρμοδιοτήτων των Δήμων και Κοινοτήτων. Η χρηματοδότησή τους εξασφαλίζεται από πόρους ιδίων εσόδων (φόροι, τέλη, δικαιώματα κλπ) και από κρατικές επιχορηγήσεις.

2.2. Οι οικονομικές λειτουργίες κράτους και τοπικής αυτοδιοίκησης

Αν συνοψίσουμε τις οικονομικές λειτουργίες του σύγχρονου παρεμβατικού κράτους, καταλήγουμε με μια πρώτη ανάλυση, πως αυτές συνοψίζονται στην επίτευξη της δίκαιης διανομής του εισοδήματος στους πολίτες, στη σταθερότητα της οικονομίας και στην κατανομή των μέσων παραγωγής. Το πρόβλημα που προκύπτει είναι σε τι επίπεδο διοίκησης, θα πρέπει οι λειτουργίες αυτές να ασκούνται. Εάν δηλαδή οι λειτουργίες αυτές θα ανήκουν κατ' εξοχήν στις αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης ή της τοπικής ή ακόμη σε συνδυασμό και των δύο. Για το λόγο αυτό θα αναλύσουμε την κάθε μία λειτουργία ξεχωριστά.

2.2.1. Η Λειτουργία της διανομής

Έστω ότι οι ΟΤΑ επιχειρήσουν την αναδιανομή του εισοδήματος από τα πλούσια οικονομικά στρώματα στα φτωχότερα, μέσω επιβολής υψηλής φορολογίας στους

πλούσιους και παροχής εισοδηματικών ενισχύσεων στους φτωχούς. Σε αυτή την περίπτωση, θα έχουμε μετακίνηση των πλούσιων που κατοικούν σε αυτή την περιοχή, σε άλλον ΟΤΑ, και παράλληλα, οι φτωχοί άλλων περιοχών θα ωφεληθούν να μετακινηθούν στον ΟΤΑ, με την έντονα προοδευτική φορολογία. Κατά συνέπεια, η μετακίνηση αυτή των πολιτών θα προκαλέσει μείωση του εισοδήματος και της φορολογικής βάσης στη συγκεκριμένη περιοχή με αποτέλεσμα, την μη τήρηση του αρχικού προγράμματος. Υπογραμμίζεται επίσης, ότι η αναδιανομή του εισοδήματος βασίζεται σε κάποια έννοια ισότητας, που πρέπει να ισχύει για όλη τη χώρα. Από το παράδειγμα αυτό προκύπτει, ότι η λειτουργία της διανομής του εισοδήματος θα πρέπει να ασκείται εξ ολοκλήρου απ την Κεντρική διοίκηση.

2.2.2. Η Λειτουργία της σταθεροποίησης

Η λειτουργία αυτή έχει κυρίως να κάνει με την δυνατότητα άσκησης αποτελεσματικής νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής. Όσον αφορά το σκέλος της νομισματικής πολιτικής, αυτό καθίσταται ανέφικτο να ασκηθεί σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, γιατί αλλιώς θα έπρεπε οι ΟΤΑ να έχουν τη δυνατότητα να τυπώνουν χρήμα. Στην περίπτωση που οι ΟΤΑ είχαν τη δυνατότητα να τυπώνουν χρήμα, τότε θα προτιμούσαν να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες από άλλες κοινότητες με νέο χρήμα, παρά να επιβαρύνουν τους δημότες τους με τοπικούς φόρους και τέλη. Κατά συνέπεια, θα υπήρχε ουσιαστική μείωση ή ακόμη και κατάργηση της φορολογίας, καθώς και παράλληλη εκτίναξη του πληθωρισμού. Βλέπουμε λοιπόν, πως η άσκηση νομισματικής πολιτικής μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης. Σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής, οι τοπικές οικονομίες είναι πολύ μικρές για να μπορέσουν να διαχειριστούν ένα τόσο ισχυρό εργαλείο. Δεδομένου ότι, η δημοσιονομική πολιτική ασκείται κυρίως με την αύξηση των δαπανών ή και τη μείωση της φορολογίας όταν απαιτείται τόνωση της συνολικής ζήτησης ή και αντίστροφα, όταν επιδιώκεται μείωση της, οποιαδήποτε μεταβολή στο επίπεδο των δαπανών, δε θα επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στο εισόδημα και στο μέγεθος της παραγωγής. Και αυτό γιατί οι δαπάνες αυτές αφορούν κατά κύριο λόγο προϊόντα που έχουν εισαχθεί από άλλες περιοχές, καθώς οι τοπικές κοινωνίες είναι πολύ μικρές για να καταναλώνουν μόνο ότι παράγουν. Ακόμη όμως και αν επιχειρηθεί μείωση της φορολογίας, σημαντικό μέρος από την αύξηση του εισοδήματος θα διοχετευτεί στα εισαγόμενα.

Την ίδια περίπου τύχη με τη νομισματική και δημοσιονομική πολιτική θα έχουν και τα άλλα μέσα σταθεροποιητικής πολιτικής που έχει στη διάθεσή της η κεντρική διοίκηση, αν τα μέσα αυτά χρησιμοποιηθούν από τους ΟΤΑ. Προκύπτει λοιπόν, ότι σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορεί να ασκηθεί νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, καθώς αυτό θα οδηγήσει σε οικονομική σύγχυση και ίσως σε κατάρρευση των τοπικών οικονομιών.

2.2.3. Η λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής

Για πολλά αγαθά και υπηρεσίες, η παροχή τους από την κεντρική διοίκηση είναι πολύ περισσότερο ικανοποιητική, από το αν γίνονται από τη Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ένας σημαντικός λόγος είναι ότι το όφελος από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών, διαχέεται και σε κατοίκους εκτός της περιοχής στην οποία τα αγαθά αυτά και οι υπηρεσίες παρέχονται, με συνέπεια η Κεντρική Διοίκηση συγκρινόμενη με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, να έχει πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες παρέμβασης. Όμως, σημαντικό στοιχείο της ανάλυσης αποτελεί η χωρική διάσταση του οφέλους που προσφέρει η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Γιατί εκτός από τα αγαθά, το όφελος των οποίων διαχέεται σε όλη τη χώρα και τα οποία κατά συνέπεια είναι προτιμότερο να τα παρέχει η Κεντρική Διοίκηση, υπάρχουν και αγαθά, το όφελος των οποίων, δεν εκτείνεται πέρα από τα όρια μιας κοινότητας. Ορισμένοι κάτοικοι άλλων περιοχών είναι επίσης πιθανό να ωφεληθούν από την παροχή των αγαθών αυτών, αλλά το συνολικό όφελος θα είναι πολύ μικρό σε σχέση με το όφελος των κατοίκων της συγκεκριμένης κοινότητας. Η παροχή των αγαθών αυτών όχι μόνο δεν πρέπει να αποκλειστεί από την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά αντίθετα, παρουσιάζει αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα.

Από τα παραπάνω προκύπτει, ότι η Τοπική αυτοδιοίκηση είναι δυνατό να αναμιχθεί με επιτυχία στη λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής εφόσον διαρθρωθεί σωστά το φορολογικό της σύστημα και σχεδιαστεί ένα σύστημα επιχορηγήσεων τέτοιο, που να κάνει τους ΟΤΑ να αγνοήσουν το κόστος που συνεπάγεται η παροχή οφέλους στους κατοίκους άλλων περιοχών. Η λειτουργία άλλωστε, της κατανομής των μέσων παραγωγής έχει άμεση σχέση με το θέμα του μεγέθους των ΟΤΑ.

2.3. Πηγές χρηματοδότησης των ΟΤΑ

Για να μπορέσουν οι ΟΤΑ να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, θα πρέπει σίγουρα να έχουν πρόσβαση σε επαρκή χρηματοδότηση. Οι βασικές πηγές χρηματοδότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι οι φόροι, τα τέλη, τα έσοδα από την εκμετάλλευση της περιουσίας τους, οι κρατικές επιχορηγήσεις, ο δανεισμός, καθώς και τα έσοδα από την επιβολή προστίμων. Οι σημαντικότεροι από αυτούς τους πόρους είναι οι εξής:

Α)Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)

Η χρηματοδότηση των ΟΤΑ από τους ΚΑΠ προέρχεται από τα εξής έσοδα:

3% των φόρων μεταβίβασης ακινήτων

- 50% των τελών κυκλοφορίας αυτοκινήτων
- 20% των καθαρών εσόδων φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.
- 20% του φόρου που εισπράττεται από τους τόκους καταθέσεων

Β) Ίδια Έσοδα

Τα έσοδα αυτά προέρχονται κυρίως, από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ (εκποίηση, μίσθωση, παροχή δικαιωμάτων κλπ). Εκτιμάται ότι, τα έσοδα αυτά αντιπροσωπεύουν το 35% των συνολικών εσόδων των δήμων. Μεγάλο μέρος επίσης, των ιδίων εσόδων των ΟΤΑ αντλούνται από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Γ) Επιχορηγήσεις

Σημαντικοί πόροι για τους ΟΤΑ εξασφαλίζονται επίσης, από τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό και οι οποίοι εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Πέραν από τις κρατικές επιχορηγήσεις, παρέχονται πόροι για την αναβάθμιση της περιφέρειας, από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δ) Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ)

Από τις διατάξεις του ν.2539/97 προβλέπεται η κατάρτιση ειδικού προγράμματος τοπικής αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ), με σκοπό την ολοκλήρωση των υποδομών και την υποστήριξη της οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ, καθώς και την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης. Η καθιέρωση του ΕΠΤΑ αποτελεί μεγάλη τομή στις χρηματοδοτήσεις των έργων και δραστηριοτήτων, όλων των δήμων της χώρας.

Ε) Δανεισμός

Ο δημόσιος δανεισμός μπορεί μεν να αποτελεί ουσιαστικά αναβολή της κατανομής του κόστους για αργότερα όταν θα επιβληθούν νέοι φόροι με τους οποίους θα πληρωθούν οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις, είναι όμως οικονομικά σκόπιμο και κοινωνικά δίκαιο, η επιβάρυνση των πολιτών από το κόστος των δημόσιων δαπανών, να κατανέμεται χρονικά ανάλογα με το όφελος που αποκτούν. Βέβαια, είναι προτιμότερο οι τρέχουσες δαπάνες να χρηματοδοτούνται με φορολογικά έσοδα και οι δημόσιες επενδύσεις με δανεισμό.

2.4. Λογιστικό Σύστημα των ΟΤΑ

Οι εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών στα δημόσια οικονομικά, έχουν καταστήσει επιτακτική την ανάγκη για καλύτερη καταγραφή, παρακολούθηση και έλεγχο των

οικονομικών των δημόσιων φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική δημόσια διοίκηση προωθεί καινοτομίες στο δημόσιο λογιστικό σύστημα, και στο λογιστικό σύστημα των Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο παραδοσιακά ήταν το απλογραφικό ταμειακής βάσης.

2.4.1. Μετάβαση από το απλογραφικό λογιστικό σύστημα, στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων

Η αλλαγή από την ταμειακή βάση του λογιστικού συστήματος ή τη λογιστική του προϋπολογισμού, δηλαδή το απλογραφικό λογιστικό σύστημα, στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων, είναι μέρος μιας ευρύτερης διαδικασίας μεταρρυθμίσεων στο δημόσιο τομέα, σε πολλές χώρες. Η αξία της βρίσκεται στην ουσιαστική της συνεισφορά στη λήψη αποφάσεων και τη μεγαλύτερη δυνατότητα που παρέχει στους χρήστες, για την κατανόηση των οικονομικών πληροφοριών. Βέβαια, η αλλαγή λογιστικής βάσης δεν είναι ο αντικειμενικός στόχος, αλλά σε όλες τις χώρες αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα.

Η νέα δημόσια διοίκηση στηρίζεται στους κανόνες του λογιστικού συστήματος του ιδιωτικού τομέα, ειδικά εξαιτίας της χρησιμοποίησης λογιστικών προγραμμάτων στη βάση των δεδουλευμένων, ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και των καταστάσεων του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης, που αποτελούν και τον πυρήνα του λογιστικού συστήματος του ιδιωτικού τομέα. Στα πλαίσια του ορισμού της νέας δημόσιας διοίκησης, η λογιστική κατέχει εξέχουσα θέση.

Σε αυτό το περιβάλλον, η λογιστική αναδεικνύεται σε βασικό στοιχείο της νέας αντίληψης περί λογοδοσίας και αντανακλά την εμπιστοσύνη στην αγορά και στις μεθόδους των επιχειρήσεων. Ο έλεγχος είναι επίσης, μέρος των διαδικασιών και των εργαλείων που εφαρμόζει η δημόσια διοίκηση και συνεπάγεται την ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος και τη χρησιμοποίηση του για την καταγραφή και παρακολούθηση των διοικητικών διαδικασιών, τις οποίες βοηθά με τη διαθεσιμότητα, την ενοποίηση και την εκτίμηση των πληροφοριών. Στο σύστημα ελέγχου, η καταγραφή, η τεκμηρίωση και η ανάλυση του κόστους και των επιδόσεων έχουν καθοριστικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων, γεγονός που αναδεικνύει τη διοικητική λογιστική για χρήση στο εσωτερικό ενός οργανισμού, σε σημαντικό εργαλείο διοίκησης.

Κατά τη διάρκεια του 1990, πολλές χώρες ξεκίνησαν μεταρρυθμίσεις στα λογιστικά συστήματα των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες συνεχίζονται ακόμη και σήμερα και οι οποίες εντάσσονται στη γενικότερη διαδικασία της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης. Αποδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στον έλεγχο των τοπικών δημόσιων δαπανών και περιλαμβάνουν:

Την επανεκτίμηση του ρόλου του συστήματος λογιστικής πληροφόρησης, το οποίο μπορεί να βοηθήσει τόσο εσωτερικά, τις διαδικασίες management, όσο και εξωτερικά, ως ένας τρόπος βελτίωσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Την τάση καθιέρωσης της λογιστικής βάσης των δεδουλευμένων, αν και σε πολλές χώρες εμφανίζεται η προσαρμοσμένη βάση των δεδουλευμένων.

Την αυξανόμενη τάση προς την επιχειρηματική λογιστική, η οποία λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για τις μεταρρυθμίσεις.

Την αναβάθμιση της σημασίας της χρηματοοικονομικής λογιστικής και των οικονομικών καταστάσεων, κάνοντας βήματα πέρα από το συνηθισμένο έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού.

Τη σοβαρή προσπάθεια εισαγωγής και άλλων τύπων πληροφόρησης (δείκτες μέτρησης), με τους οποίους θα μπορεί να εκτιμηθεί καλύτερα η οικονομική διαδικασία παροχής τοπικών δημόσιων υπηρεσιών και τοπικών δημόσιων αγαθών.

2.4.2. Τι ισχύει με το Π.Δ. 315/30-12-99

Το σύστημα διπλογραφικής λογιστικής δεδουλευμένων, που λειτουργεί με διαφορετικό τρόπο από ότι το απλογραφικό και τέθηκε σε ισχύ με το Π.Δ. 315/30-12-99 (ΦΕΚ-302 Α'): "Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (ΟΤΑ Α' βαθμού)", επέτρεψε στην ελληνική ΤΑ να κινηθεί προς ένα περισσότερο πληροφοριακό σύστημα λογιστικής.

Το σχέδιο λογαριασμών του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων χωρίζεται σε τρία μέρη, καθένα από τα οποία αποτελεί ιδιαίτερο και ανεξάρτητο λογιστικό κύκλωμα. Στην Γενική Λογιστική, που παρακολουθεί τις προς τα έξω συναλλαγές του ΟΤΑ, στη Λογιστική του Προϋπολογισμού με τους λογαριασμούς τάξεως, που παρακολουθούν την υλοποίηση του και στην Αναλυτική Λογιστική, που αποτελεί τη λογιστική παρακολούθηση του κόστους. Οι λογαριασμοί του καθενός από τα μέρη αυτά συνδέονται και συλλειτουργούν μεταξύ τους χωρίς να επηρεάζουν λογιστικά τους λογαριασμούς των άλλων δύο μερών. Συγχωνεύονται και λειτουργούν σε ένα σύγχρονο ενιαίο σύστημα, το οποίο μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο των ΟΤΑ για διοίκηση, έλεγχο, ανάλυση και διαφάνεια. Η λειτουργία των δύο νέων λογιστικών κυκλωμάτων επηρεάζει και το μοναδικό προηγούμενο λογιστικό κύκλωμα του προϋπολογισμού, το οποίο ενωμένο στο ίδιο λογιστικό πλαίσιο με τα άλλα επιτελεί καλύτερα το ρόλο του. Το νέο σχέδιο λογαριασμών παρέχει πληροφόρηση για τους απαιτούμενους πόρους και τις πηγές τους, όχι μόνο για τη ροή χρήματος (εισπράξεις - πληρωμές), ρυθμίζει τη λειτουργία των υπηρεσιών και την κατανομή των κονδυλίων. Έτσι, επιτυγχάνεται πληροφόρηση για τον προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οργανισμού και για το πώς η χρήση των διαφόρων πόρων οδηγεί σε συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Ο νόμος ήταν θεμελιώδης για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου λογιστικού συστήματος, εισάγοντας τη διπλογραφική μέθοδο σε μονάδες της ΤΑ και καθιερώνοντας

ομοιόμορφα πρότυπα λογιστικής, δημοσίευση ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσης για τους Δήμους που πληρούν ορισμένα πληθυσμιακά κριτήρια, γεγονός που παρέχει τη δυνατότητα κατάλληλης πληροφόρησης για τη μέτρηση των επιδόσεων και τη σύγκρισή τους.

2.5. Μέγεθος των ΟΤΑ

Το κατάλληλο μέγεθος που πρέπει να έχει μια κατώτερη βαθμίδα διοίκησης, όπως είναι οι ΟΤΑ, για να μπορέσει να ανταπεξέλθει στους στόχους της, δηλαδή την ποιοτική παροχή αγαθών και υπηρεσιών, εξαρτάται από πολλούς και πολύπλοκους παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί χωρίζονται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς.

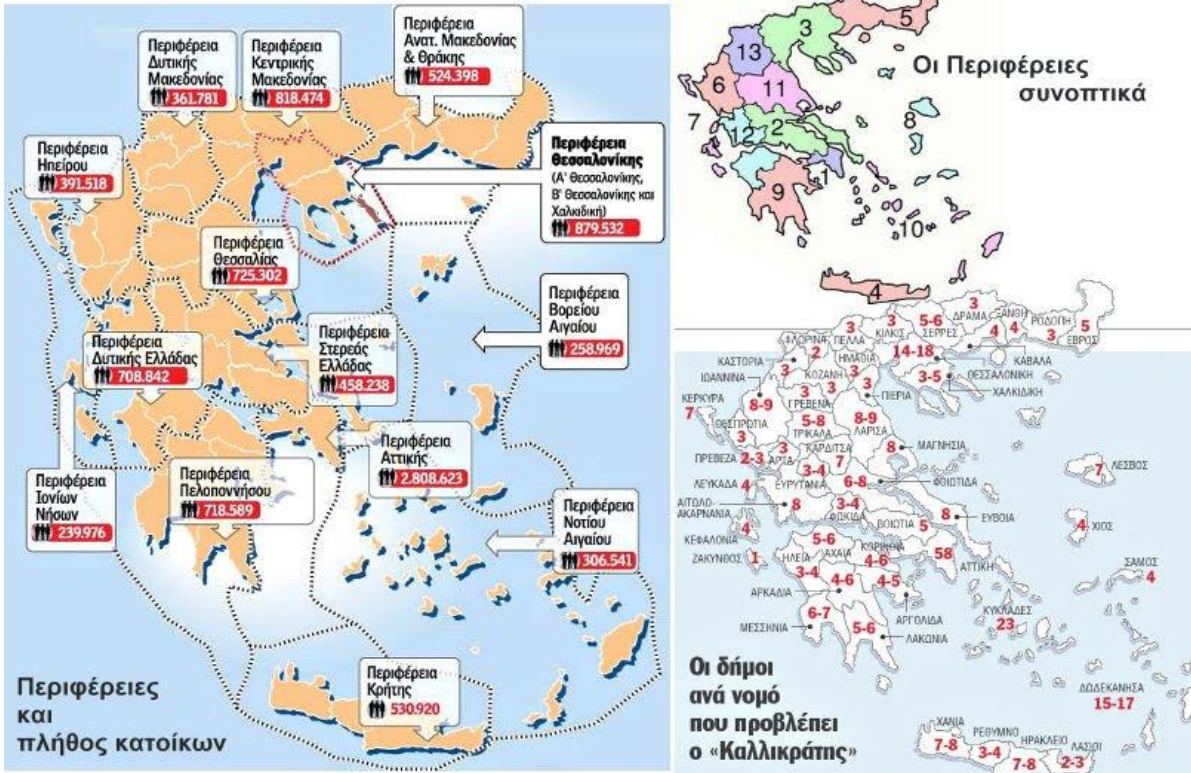
2.5.1 Πρωτογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ

Ο καθορισμός του μεγέθους των ΟΤΑ θα πρέπει να γίνεται με βάση την έκταση και τον πληθυσμό τους σε συνδυασμό με τις αρμοδιότητες τους. Προς τον άξονα αυτό, θα πρέπει να γίνει και σαφής διαχωρισμός, για το ποιες υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται από την Κεντρική Διοίκηση και ποιες σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Πολλοί υποστηρίζουν ότι, οι μεγάλοι ΟΤΑ έχουν σημαντικά οικονομικά πλεονεκτήματα, ενώ άλλοι προτιμούν το μικρό μέγεθος, κυρίως για λόγους πολιτικούς, αλλά και συναισθηματικούς.

2.5.2. Δευτερογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ

Το μέγεθος των ΟΤΑ καθορίζεται πολλές φορές και από τους εξής σημαντικούς λόγους:

- Ιστορικοί
- Γεωφυσικοί
- Μορφολογία εδάφους(βουνά, ποτάμια, λίμνες κλπ)
- Εθνικιστικοί
- Θρησκευτικοί
- Πολιτιστικοί
- Βαθμός πυκνοκατοίκησης

2.5.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του μικρού μεγέθους

Τα σημαντικότερα επιχειρήματα αυτών που τάσσονται υπέρ των μεγάλων μονάδων είναι τα εξής:

- Οι σημαντικές οικονομίες κλίμακας που υπάρχουν στην παροχή πολλών αγαθών και υπηρεσιών, κάνουν τις μεγάλες μονάδες πολύ πιο αποτελεσματικές.
- Οι ΟΤΑ που έχουν μεγάλο μέγεθος μπορούν και προσελκύουν υψηλής ποιοτικής στάθμης εκλεγμένους αντιπροσώπους και εξειδικευμένο προσωπικό.
- Το κόστος διοίκησης είναι πολύ χαμηλότερο, αν υπάρχουν λιγότεροι αλλά μεγαλύτεροι σε μέγεθος ΟΤΑ, απ' ότι αν υπάρχουν πολλοί ΟΤΑ μικρού σχετικά μεγέθους.
- Όσοι περισσότεροι είναι οι ΟΤΑ, τόσο περισσότερες είναι οι εξωτερικές επιδράσεις που προκαλούν σε άλλους ΟΤΑ οι δραστηριότητές τους, με αποτέλεσμα τόσο περισσότερες να είναι και οι τριβές που δημιουργούνται μεταξύ τους.
- Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος των ΟΤΑ, τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητα άσκησης εντός ορίων τους, αναδιανεμητικής πολιτικής.

Τα επιχειρήματα εκείνων που τάσσονται υπέρ του μικρού μεγέθους είναι τα εξής:

- Όσο μικρότερο είναι το μέγεθος των ΟΤΑ, τόσο περισσότερο σύμφωνες είναι οι δραστηριότητες τους, με τις επιθυμίες των κατοίκων.
- Με δεδομένο το μέγεθος του πληθυσμού μιας χώρας, όσο μικρότεροι είναι οι ΟΤΑ τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τους, που σημαίνει ότι τόσο μεγαλύτερος είναι ο ανταγωνισμός μεταξύ τους, στην ανάληψη πρωτοποριακών δραστηριοτήτων και στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών. Συνεπώς τόσο μεγαλύτερες είναι και οι επιλογές των δημοτών.
- Είναι πολύ πιο εύκολο στους κατοίκους των μικρών ΟΤΑ να αντιληφθούν τα προβλήματα της περιοχής και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους, απ' ότι στους μεγάλους ΟΤΑ.
- Όσο μικρότερος είναι ένας ΟΤΑ, τόσο πιο στενή είναι η σχέση ανάμεσα στις αποφάσεις για δαπάνες και στα έσοδα που απαιτούνται για την ικανοποίηση των αναγκών, κάτι που οδηγεί σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.
- Όσοι περισσότεροι είναι οι ΟΤΑ, τόσοι περισσότεροι είναι και οι εκλεγόμενοι από τους κατοίκους αντιπρόσωποι. Τα άτομα αυτά με την εκλογή τους, θα αποκτήσουν εμπειρία στη δημόσια διοίκηση και κατ' αυτόν τον τρόπο, η Αυτοδιοίκηση θα αποτελέσει ένα φυτώριο στελεχών για την Κεντρική Διοίκηση.

3. Πρόγραμμα Καλλικράτης

Σχέδιο Καλλικράτης¹είναι το όνομα που δόθηκε από την ελληνική κυβέρνηση σε μια σειρά διοικητικών αλλαγών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Το Σχέδιο Καλλικράτης ψηφίστηκε στις 4 Ιουνίου 2010 και δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α', αρ. φύλλου 87, 7 Ιουνίου 2010 ως «Νόμος 3852» με το όνομα «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης». Σημαντικό σημείο του σχεδίου είναι η διοικητική μεταρρύθμιση της αυτοδιοίκησης μέσω της μείωσης του αριθμού φορέων και συγκεκριμένα:

- Συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και κοινότητες) από 1034 σε 325 Δήμους.
- Συνένωση περίπου 6.000 Νομικών Προσώπων και Δημοτικών Επιχειρήσεων των Δήμων σε λιγότερα από 2000.
- Αντικατάσταση των 56 νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων σε 13 αιρετές περιφέρειες που θα διαχωρίζονται σε περιφερειακές ενότητες, όμως η Νομαρχία Αθηνών διαιρείται σε τέσσερις περιφερειακές ενότητες, από δύο οι Νομαρχίες Πειραιά, Καβάλας, Κεφαλονιάς και Μαγνησίας και οι Νομαρχίες Κυκλάδων και Δωδεκανήσων από μια περιφερειακή ενότητα ακολουθώντας έτσι τα σημερινά όρια των Περιφερειών.
- Οι 13 κρατικές περιφέρειες συγκροτήθηκαν σε 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις.
- Η θητεία του δημάρχου και του περιφερειάρχη μετατράπηκε από τετραετή σε πενταετή με διεξαγωγή των εκλογών ταυτόχρονα με τις Ευρωεκλογές.

Ο νόμος 3852/2010 άρχισε να ισχύει από 1 Ιανουαρίου 2011.

---

¹ Ο νέος νόμος για την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση

3.1 Λόγοι θεσπίσεως του Προγράμματος Καλλικράτης²

Το Σχέδιο Καλλικράτης είναι ουσιαστικά η συνέχεια του Σχεδίου Καποδίστρια του νόμου (2539/97) του Ελληνικού Κράτους συνένωση κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους και πήρε το όνομά του από τον Καλλικράτη, έναν εκ των δυο αρχιτεκτόνων του Παρθενώνα της Ακρόπολης των Αθηνών.

Το όραμα του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός επιτελικού κράτους με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες. Ο στόχος είναι η οργανωμένη άσκηση της εξουσίας με μείωση της γραφειοκρατίας, αποκέντρωση λειτουργιών, εξάλειψη των επικαλύψεων και παράλληλα διεύρυνση της συμμετοχής του πολίτη και ενίσχυση της δημοκρατίας.

Τα Οφέλη για το κράτος και για τον πολίτη είναι :

Για το Κράτος

- Περιορισμός λειτουργικών δαπανών και οικονομίες κλίμακας σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.
- Δημοσιονομική ανάταξη και αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας.
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και του κράτους γενικότερα.
- Κίνηση εμπιστοσύνης προς το θεσμό και τον κόσμο της αυτοδιοίκησης.

Για τον Πολίτη

- Καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και αναβάθμιση της καθημερινότητάς του.
- Παροχή ποιοτικών και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών.
- Καλύτερη πληροφόρηση / Διάχυση της πληροφορία.
- Μείωση της σημασίας της απόστασης.
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής του πολίτη.

---

² Πηγή: www.kallikratis.ypes.gr

3.2 Σύγκριση παλαιού και νέου καθεστώτος

Σύμφωνα με το Γιάννη Ραγκούση που εισηγήθηκε το πρόγραμμα ως υπουργός Εσωτερικών, κριτήριο ήταν να μην υπάρχει δήμος με πληθυσμό κάτω των 25.000 κατοίκων στα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης ή 10.000 για την υπόλοιπη χώρα - εξαιρέσεις έγιναν μόνο για τις ορεινές περιοχές, όπου το πληθυσμιακό κατώτατο όριο τέθηκε στις 2.000, και στα νησιά, όπου προκρίθηκε η λογική «ένας δήμος ανά νησί» (πλην των δύο μεγάλων, Κρήτης και της Εύβοιας). Επίσης οι προβλεπόμενες περικοπές εξόδων που προκύπτουν από το πρόγραμμα, βρίσκονται σε εναρμόνιση με τις γενικότερες δεσμεύσεις της κυβέρνησης Γ.Α. Παπανδρέου απέναντι στους δανειστές της χώρας. Πιο συγκεκριμένα:

	Παλιό καθεστώς	Καθεστώς Καλλικράτη
Δήμοι	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 910 δήμοι και 124 κοινότητες. Οι περισσότεροι είχαν προκύψει από συνενώσεις το 1997 με τον «Καλοδίστρια». Διαιρούνταν σε δημοτικά διαμερίσματα.	Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ. Περιορισμός σε 325 δήμους μέσω εθελοντικών ή αναγκαστικών συνενώσεων. Ανάλυση μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών. Διαιρούνται σε δημοτικές ενότητες, οι οποίες ταυτίζονται ουσιαστικά με τους δήμους που συνενώθηκαν. Αυτές με τη σειρά τους διαιρούνται σε κοινότητες, οι οποίες ταυτίζονται με τα παλαιά δημοτικά διαμερίσματα.
Νομαρχίες	Δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ. Συνολικά 57 νομαρχίες και 19 επαρχίες. Ακολουθούσαν το χωρισμό της χώρας σε νομούς, εκτός απ' την Αττική.	Καταργήθηκαν.
Περιφέρειες	Συνολικά 13. Υπεύθυνες για το συντονισμό των ΟΤΑ, τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους και την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο. Ο περιφερειάρχης διοριζόταν απ' την κυβέρνηση.	Παρέμειναν στα ίδια γεωγραφικά όρια, αλλά πλέον αποτελούν δευτεροβάθμιους ΟΤΑ με αιρετό περιφερειάρχη και συμβούλιο. Ανάλυση μέρους των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών.
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Δεν υπήρχαν	Συνολικά 7. Ο επικεφαλής τους (γενικός γραμματέας) διορίζεται απ' την κυβέρνηση. Ανέλαβαν σε γενικές γραμμές τις αρμοδιότητες των παλαιών περιφερειών.
Δημοτικές επιχειρήσεις	Περίπου 6.000 Νομικά Πρόσωπα και επιχειρήσεις των Δήμων.	Μειώνονται σε περίπου 1.500 μέσω συνενώσεων ή καταργήσεων.
Χρηματοδότηση ΟΤΑ	Κρατικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά προγράμματα, δημοτικά τέλη, ίδιοι πόροι (π.χ. δημοτικές επιχειρήσεις, εκμίσθωση παραλιών και λατομείων κ.ά.)	Παραμένουν τα προηγούμενα. Προστίθεται μερίδιο από κρατικούς φόρους (ΦΠΑ, φορολογία εισοδήματος, φόρο ακίνητης περιουσίας)
Αυτοδιοικητικές εκλογές	Κάθε 4 χρόνια, μήνα Οκτώβριο. Εάν ο πρώτος συνδυασμός δεν συγκέντρωνε 42%, η διαδικασία επαναλαμβάνονταν την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων	Κάθε 5 χρόνια, μήνα Ιούνιο, μαζί με τις Ευρωεκλογές (εξαρούνται οι εκλογές του 2010). Απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία για την ανακήρυξη συνδυασμού ως νικητή. Εάν δεν επιτευχθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μεταξύ των δύο πρωτευσάντων.

Πίνακας 1: Σύγκριση παλαιού και νέου καθεστώτος

Ο Καραναστάσης Μάρκος (2011) αναφέρει στο βιβλίο του ότι η νέα αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) και του κράτους αποτελεί τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή πρωτοβουλία των τελευταίων δεκαετιών. Μέχρι σήμερα, ο δημόσιος τομέας αποτελούσε τροχοπέδη στις επιχειρησιακές ή αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Με τη νέα του μορφή, το ελληνικό κράτος ελαχιστοποιεί τα συγκεντρωτικά του στοιχεία, αποκεντρώνεται και αποκτά ευελιξία, αποτελεσματικότητα και ικανότητα περαιτέρω αξιοποίησης τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Εκτός από αναπτυξιακό εφαλτήριο, η νέα αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των δήμων και περιφερειών και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινόμενων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.

Η νέα αρχιτεκτονική της Τ.Α. και του κράτους δεν αποσκοπεί μόνο στην εξοικονόμηση πόρων μέσω του περιορισμού του αριθμού των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων ή αξιοποίησης οικονομιών κλίμακας. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της νέας αρχιτεκτονικής είναι ότι δημιουργεί ισχυρούς αναπτυξιακούς θεσμούς σε πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο επίπεδο, τέτοιους που μπορούν να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία. Η συγκρότηση και λειτουργική αυτοδυναμία των νέων δήμων και περιφερειών θα τους καταστήσει ικανούς να λαμβάνουν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, να μοχλεύσουν κεφάλαια, να προσελκύσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, να καταστούν ο βασικός συντελεστής της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Μία ακόμη καινοτομία του παρόντος σχεδίου νόμου και του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» είναι η δημιουργία ενός τοπικού Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Π.Σ.Α.). Η Τ.Α., οι δήμοι και οι περιφέρειες δε μπορούν να μην ενταχθούν στη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα μας.

Το τοπικό Π.Σ.Α. περιλαμβάνει:

- 1) το Πρόγραμμα Εξυγίανσης Ο.Τ.Α. με οικονομική δυσπραγία
- 2) τη δημιουργία Λογαριασμού Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης,
- 3) τη θέσπιση κανόνων και πλαισίου πιστοληπτικής πολιτικής των ΟΤΑ
- 4) την αποτελεσματικότερη και σύγχρονη οικονομική διαχείριση με αναβάθμιση του ρόλου του δημοτικού προϋπολογισμού και δημιουργία εργαλείων λήψης αποφάσεων, όπως βάσεις δεδομένων με έγκυρα και έγκαιρα στατιστικά στοιχεία,
- 5) τον έλεγχο και τη διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, διπλογραφικό με αναλυτική λογιστική και έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο σε όλους τους δήμους,

περιφέρειες και τα Νομικά Πρόσωπα αυτών και τέλος

- 6) τη δημιουργία του αναπτυξιακού προγράμματος «ΕΛΛ.Α.Δ.Α» που θα υποστηρίξει το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», αλλά πάνω από όλα θα εξοπλίσει τους νέους δήμους και περιφέρειες και θα αποτελέσει το αναπτυξιακό τους καύσιμο για την πρώτη περίοδο.

3.4 Οι προτεραιότητες του Προγράμματος Καλλικράτη

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου οι προτεραιότητες είναι :

- Ουσιαστική οικονομική στήριξη των δύο βαθμίδων Αυτοδιοίκησης με σύνδεση των όρων τους με το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων, τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και τον Φόρο Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας.
- Πλήρης απόδοση των αναγκαίων πόρων για την άσκηση των απονεμόμενων πρόσθετων αρμοδιοτήτων.
- Δάνεια: Έλεγχος και περιορισμός του δανεισμού με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων.
- Αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος των υπερχρεωμένων δήμων.
- Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των δήμων και των περιφερειών.
- Ειδική μέριμνα για δίκαιη κατανομή των πόρων ενδοδημοτικά και ενδοπεριφερειακά.
- Καθολική υπαγωγή ελέγχου της διαχείρισης των δήμων, των νομικών τους προσώπων και των περιφερειών από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

3.5 Κεντρικοί Αυτοτελής πόροι της αυτοδιοίκησης

Σημαντικής σημασίας για την αποτελεσματική ανάπτυξη των νέων αυτοδιοικητικών αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το πρόγραμμα Καλλικράτης είναι η διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η εκ των πρότερων ακριβής κοστολόγηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων, ενώ αναδιαμορφώνεται το «καλάθι» των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π), στο οποίο πλέον θα καταλήγει:

- 1) Το 20% του Φόρου Εισοδήματος (ΦΕ) φυσικών και νομικών προσώπων,
- 2) Το 12% των συνολικών ετησίων εισπράξεων ΦΠΑ και
- 3) Το 50% του φόρου ακίνητης περιουσίας (ΦΑΠ)

Από τα παραπάνω έσοδα των ΚΑΠ, τα 2/3 των πόρων του ΦΕ και το σύνολο των εσόδων ΦΠΑ και ΦΑΠ κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δάνειων (ΤΠ & Δ) στο λογαριασμό «ΚΑΠ για κάλυψη Λειτουργικών και Λοιπών Γενικών Δαπανών», ενώ το υπόλοιπο 1/3 των πόρων του ΦΕ θα εγγράφεται στον Π/Υ Δημοσίων Επενδύσεων και θα κατατίθεται στο ΤΠ&Δ στο λογαριασμό «ΚΑΠ για κάλυψη επενδυτικών αναγκών». Η απόδοση εσόδων από τον τακτικό προϋπολογισμό θα γίνεται με ισόποσες προκαταβολές βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων και τελική εκκαθάριση με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του κάθε οικονομικού έτους.

Οι παραπάνω φόροι επιλέχθηκαν γιατί είναι οι περισσότερο δυναμικοί φόροι του φορολογικού μας συστήματος και από την άποψη αυτή διασφαλίζεται η επάρκεια των πόρων της αυτοδιοίκησης όχι μόνο στο σήμερα, αλλά και στο μέλλον. Παράλληλα, ο συνδυασμός τους προσφέρει σταθερότητα στις διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου. Τα παραπάνω φορολογικά έσοδα καλύπτουν το σημερινό κόστος των κρατικών επιχορηγήσεων προς την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και μέρους του κόστους των αρμοδιοτήτων που θα της μεταφερθούν από 1ης Ιανουαρίου 2011.

Ειδικότερα στους νέους πόρους περιλαμβάνονται το κόστος βοηθημάτων υγειονομικής περίθαλψης, των επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας, της μεταφοράς μαθητών και της δακοκτονίας. Τα κριτήρια, ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των Κ.Α.Π. γίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Οικονομικών, αφού έχει διατυπώσει τη γνώμη της η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τόσο στο σκέλος του Τακτικού Προϋπολογισμού όσο και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

Κριτήρια αποτελούν σειρά δημογραφικών, γεωμορφολογικών, διοικητικών, οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων των Δήμων.

- 1) Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού: το 4% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)
- 2) το 2,40% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.)

Δε θα υπάρξει μεταφορά αρμοδιότητας χωρίς προηγουμένως πλήρη κοστολόγηση. Η κοστολόγηση αυτή θα αφορά τόσο στο λειτουργικό κόστος, όσο και στο κόστος των παγίων. Η μεταφορά των αρμοδιοτήτων θα πραγματοποιηθεί με το πλέον σύγχρονο και επιστημονικό τρόπο, θα ενταχθεί σε ειδικό επιχειρησιακό πρόγραμμα και θα περιλαμβάνει, ανθρώπινο δυναμικό, δομές, υποδομές και πόρους. Όπως

τονίστηκε και προηγούμενα, τα αποτελέσματα της κοστολόγησης, από τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων, θα εντάσσονται στους ΚΑΠ των δήμων και περιφερειών.

3.6 Πιστοληπτική πολιτική για Δήμους & Περιφέρειες

Σύμφωνα με το νόμο οι δήμοι και περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια αποκλειστικά για την χρηματοδότηση επενδύσεων και τη χρηματοδότηση του χρέους τους. Ο δανεισμός τους θα απευθύνεται αποκλειστικά σε επενδύσεις, ενώ παράλληλα, δήμοι ή περιφέρειες που τα τοκοχρεολύσια τους ή το συνολικό τους χρέος ξεπερνά τα τακτικά ή τα συνολικά τους έσοδα αντίστοιχα, θα αδυνατούν να προσφεύγουν στην πιστοληπτική αγορά.

Οι προϋποθέσεις για τη λήψη δανείου από τους Δήμους και τις Περιφέρειες είναι οι εξής:

- 1) το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε Δήμου ή Περιφέρειας να μην υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων,
- 2) το συνολικό χρέος του Δήμου/Περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό να μην υπερβαίνει 60% των συνολικών εσόδων του, Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.
- 3) Ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης για υπερχρεωμένους Δήμους

Για ορισμένους ολιγάριθμους Δήμους που έχουν υπερβολικό δανεισμό ή άλλα χρέη, εισάγεται διαδικασία εξυγίανσης βάσει ειδικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν, είτε με απόφαση του Συμβουλίου τους είτε με απόφαση Ειδικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Με την υπαγωγή στο πρόγραμμα τίθενται αυστηρά όρια στο δανεισμό, απαγορεύονται οι προσλήψεις, περιορίζεται η χρηματοδότηση για επενδύσεις ώστε να χρηματοδοτηθεί η αποπληρωμή των χρεών με τη συνδρομή ειδικού λογαριασμού που δημιουργείται για το σκοπό, αυτό στο πλαίσιο συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.

Ταυτόχρονα, διενεργούνται τακτικοί έλεγχοι, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος εξυγίανσης. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζονται τυχόν προβλήματα υπερχρεωμένων Δήμων που συνενώνονται με οικονομικά υγιείς Δήμους. Στην περίπτωση αυτή, το πρόγραμμα εφαρμόζεται, όχι για το σύνολο του «καλλικράτειου» δήμου, αλλά για τον συγκεκριμένο Δήμο που είναι υπερχρεωμένος.

Σε αυτό το πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν Δήμοι, Δημοτικές ενότητες που συνενώνονται και Περιφέρειες μετά από σχετικό αίτημά τους. Απαιτείται η απόφαση των 3/5 του Δημοτικού/Περιφερειακού Συμβουλίου για την υπαγωγή στο πρόγραμμα. Συστήνεται Ελεγκτική Επιτροπή που αποτελείται από Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος είναι και πρόεδρος της, το Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της ΚΕΔΚΕ ή των Περιφερειών η οποία είναι αρμόδια για τη διαχείριση του Προγράμματος εξυγίανσης.

Βασική προϋπόθεση για την ένταξη στο Πρόγραμμα Εξυγίανσης είναι: Οι ετήσιες υποχρεώσεις σε τοκοχρεολύσια να υπερβαίνουν συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών εσόδων ή το συνολικό χρέος να υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών εσόδων.

Ακολουθεί εκτίμηση από ορκωτούς ελεγκτές και ο Δήμος/Περιφέρεια εκπονεί συγκεκριμένο πρόγραμμα εξυγίανσης με μέτρα, δράσεις και χρονοδιάγραμμα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να ενταχθούν υποχρεωτικά Δήμοι και Περιφέρειες μετά από έλεγχο που ξεκινά από τη Διεύθυνση Οικονομικών ΟΤΑ του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Έτσι, ο Δήμος και η Περιφέρεια αποκτά πρόσβαση στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης. Δημιουργείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για τη χρηματοδότηση του προγράμματος εξυγίανσης των Δήμων και των Περιφερειών.

3.7 Διαφάνεια στα οικονομικά των δήμων, Προγραμματικοί Προϋπολογισμοί, Οικονομική Διαχείριση

Ο νέος νόμος παρέχει σειρά από σύγχρονα εργαλεία οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου όπως: ολοκληρωμένο σύστημα προγραμματισμού και προϋπολογισμού, αναλυτική λογιστική στο σύνολο της ΤΑ, επικαιροποιημένες και έγκυρες βάσεις δεδομένων, ταμειακές υπηρεσίες σε όλους τους δήμους και τις περιφέρειες. Σημαντική προτεραιότητα του νόμου είναι να ενισχύσει και να υποστηρίξει το δημοκρατικό έλεγχο των πολιτών. Για το λόγο αυτό, όλοι οι νέοι συμμετοχικοί θεσμοί, όπως η επιτροπή διαβούλευσης, έχουν κεντρικό ρόλο στην οικονομική διαχείριση των νέων ΟΤΑ. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι και τα μέτρα για τη δημοσιότητα των αποφάσεων που σχετίζονται με τοπικές - περιφερειακές δημόσιες δαπάνες.

Το πρόβλημα δεν είναι να έχεις απλώς ενεργούς πολίτες, αλλά και πλήρως

ενημερωμένους. Τέλος, η επέκταση του ελέγχου από το ελεγκτικό συνέδριο σε όλους τους δήμους, τις περιφέρειες και τα Νομικά τους Πρόσωπα, όπως επίσης η δημιουργία και λειτουργία της αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας, αναμένεται όχι μόνο να διασφαλίσει τη διαφάνεια, αλλά κυρίως να βοηθήσει τους ΟΤΑ στη χρηστή διαχείριση των οικονομικών τους πόρων. Κάθε Δήμος εκπονεί Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Τ.Ε.Π.), το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.) και ετήσιο Προϋπολογισμό. Το Τεχνικό Πρόγραμμα καταρτίζεται και υποβάλλεται μαζί με το Ε.Π.Δ., αποτελεί μέρος του και επισυνάπτεται ως παράρτημα σε αυτό.

Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης. Καθιερώνεται η υποχρέωση του Δημοτικού Συμβουλίου να καθορίζει το ανώτατο ύψος προϋπολογισμού εξόδων του επόμενου έτους για κάθε δημοτική και τοπική κοινότητα. Με βάση αυτό το ποσό το συμβούλιο της τοπικής και δημοτικής κοινότητας καταρτίζει το σχέδιο προϋπολογισμού των έργων και δράσεων του.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στους συνενωμένους Δήμους που συγκροτούν το νέο καλλικράτειο Δήμο, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους. Τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στα νομαρχιακά διαμερίσματα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της ΚΕΔΚΕ. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι στους μεγαλύτερους Δήμους δεν πρόκειται να «αδικηθούν» ως προς την κατανομή των πόρων οι μικρότεροι συνενωμένοι.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθούν παρατυπίες ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

Η ταμειακή λειτουργία των Δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.). Η Οικονομική Επιτροπή υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, η οποία και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου. Στην έκθεση συμπεριλαμβάνεται και η άποψη της μειοψηφίας. Στους προϋπολογισμούς των νέων Δήμων που θα προκύψουν από τις συνενώσεις, εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των συνεννοούμενων Δήμων ή κοινοτήτων.

Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού του νέου Δήμου, που γίνεται το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2011, εκτελούνται οι προϋπολογισμοί των συνενωμένων Δήμων, ως προϋπολογισμοί του. Οι νέοι Δήμοι καταρτίζουν το επιχειρησιακό πρόγραμμα έως τις 30/9/2011. Μέχρι τις 28/2/2011 πρέπει, εξάλλου, να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων του νέου Δήμου, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων.

3.8 Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των περιφερειών

Οι Περιφέρειες καταρτίζουν Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στο πρώτο 9μηνο κάθε τετραετίας. Για την πρώτη φορά εφαρμογής του προβλέπεται η τριετής διάρκεια. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στους συνενωμένους νομούς, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους. Τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στους νομούς, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Ένωσης Περιφερειών.

Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξει ανισοκατανομή των πόρων σε βάρος των μικρότερων συνενωμένων. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας για το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και τον προϋπολογισμό και τα εισηγείται στην Οικονομική Επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως ψηφίσθηκε από το περιφερειακό συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Εάν ο Ελεγκτής Νομιμότητας διαπιστώσει ουσιαστικά ή τυπικά προβλήματα, επιστρέφει τον προϋπολογισμό και καλεί το Περιφερειακό Συμβούλιο να τον αναμορφώσει κατάλληλα.

Η ταμειακή λειτουργία των Περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.). Η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών της, υποβάλλει στο Περιφερειακό

Συμβούλιο τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Η έκθεση αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και περιλαμβάνει την άποψη της μειοψηφίας.

Ότι αφορά την εφαρμογή Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης για την Περιφέρεια ρυθμίζεται με Προεδρικό Διάταγμα που θα εκδοθεί. Στους προϋπολογισμούς των Περιφερειών εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των συνενωμένων Νομαρχιών.

Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού της Περιφέρειας, που γίνεται το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2011, εκτελούνται οι προϋπολογισμοί των συνενωμένων Νομαρχιών, ως προϋπολογισμοί της. Έως την οριστική εναρμόνιση των ορίων ευθύνης των Δ.Ο.Υ. με τα όρια των νέων Ο.Τ.Α., αρμόδια για κάθε μία από αυτές, είναι η Δ.Ο.Υ. που εξυπηρετούσε την πρώην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία ορίζεται ως έδρα της. Μέχρι την 28/2/2011 πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων των νέων Περιφερειών καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων.

3.9 Προληπτικός έλεγχος δαπανών

Καθιερώνεται ο προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλους τους ΟΤΑ ανεξαρτήτως πληθυσμού. Οι δαπάνες των:

- Δήμων
- Περιφερειών
- Των νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου
- Των κοινωφελών επιχειρήσεων
- Των επιχειρήσεων ύδρευσης Αποχέτευσης
- Ανώνυμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ. ανεξαρτήτως πληθυσμού υπάγονται στο έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Ο Δήμος Ακτίου – Βόνιτσας

4.1 Παρουσίαση του Δήμου

Ο Δήμος Ακτίου - Βόνιτσας είναι δήμος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, το 2011, από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Ανακτορίου, Μεδεώνος και Παλαίρου

Ο Δήμος Ακτίου - Βόνιτσας είναι δήμος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, το 2011, από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Ανακτορίου, Μεδεώνος και Παλαίρου.

Η έκτασή του ανέρχεται σε 662,94 τ.χλμ. και ο πληθυσμός σε 17.370 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Έδρα του νέου δήμου είναι η μεγαλύτερη κωμόπολή του, η Βόνιτσα.

Παρακάτω παρατίθεται η δομή του Δήμου Ακτίου-Βόνιτσας:

- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ
  - Δημοτική Κοινότητα Βόνιτσας (Βονίτσας)
  - Τοπική Κοινότητα Αγίου Νικολάου Βονίτσας και Ξηρομέρου
  - Τοπική Κοινότητα Δρυμού
  - Τοπική Κοινότητα Θυρίου (τ.Θυρρείου)
  - Τοπική Κοινότητα Μοναστηρακίου
  - Τοπική Κοινότητα Παλιαμπέλων
- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΔΕΩΝΟΣ
  - Δημοτική Κοινότητα Κατούνας
  - Τοπική Κοινότητα Αετού
  - Τοπική Κοινότητα Αχυρών
  - Τοπική Κοινότητα Κομπωτής
  - Τοπική Κοινότητα Κονοπίνας
  - Τοπική Κοινότητα Τρύφου
- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΑΙΡΟΥ
  - Δημοτική Κοινότητα Παλαίρου
  - Τοπική Κοινότητα Βάτου
  - Τοπική Κοινότητα Περατιάς
  - Τοπική Κοινότητα Πλαγιάς
  - Τοπική Κοινότητα Πογωνιάς

4.2 Ιστορία του Δήμου

Η Δυτική Στερεά Ελλάδα, στην οποία ανήκει η Βόνιτσα, ήταν στην αρχαιότητα η χώρα δύο μεγάλων φυλών, των Αιτωλών και των Ακαρνανών. Η Ακαρνανία, περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της δυτικής ακτής της Στερεάς Ελλάδας, ενώ ανατολικά ορίζεται από τον μεγάλο ποταμό Αχελώο.

Οι Κορίνθιοι ίδρυσαν μια νέα αποικία το Ανακτόριο. Ο ιστορικός Στράβων λέει, ότι ήταν πόλη σπουδαία και πολυάνθρωπη. Το Ανακτόριο έγινε πολιτιστικό και εμπορικό κέντρο της Ακαρνανίας. Από το 27 π.Χ., στο Άκτιο, που αποτελούσε επαρχία του Ανακτορίου, διεξάγονταν αγώνες, τα ονομαζόμενα "Άκτια", προς τιμήν του Άκτιου Απόλλωνα. Τα "Άκτια" διοργανώνονταν κάθε τρία χρόνια κι έπαιρναν μέρος αθλητές από όλη την Ακαρνανία. Το Ανακτόριο παρέμεινε υπό τον έλεγχο των Κορινθίων επί δύο περίπου αιώνες.

Σήμερα σώζονται κάποια ερείπια της αρχαίας πόλης του Ανακτορίου. Τα ερείπια της ακρόπολης, ο ναύσταθμος και το νεκροταφείο. Επίσης στην περιοχή έχουν εντοπισθεί βυθισμένα τμήματα του αρχαίου Ανακτορίου. Τα κτίσματα που βρίσκονται στα παράλια ή στο βυθό φαίνεται να σώζονται σε καλή κατάσταση. Ξεχωρίζουν οχυρωματικά τείχη και πύργοι, ένας λιμενοβραχίονας, αποβάθρες και άλλα βυθισμένα κτίρια. Σπουδαία απόδειξη για τον πλούτο και την οικονομική άνθηση της πόλης είναι τα νομίσματα που έχουν διασωθεί.

Το τέλος της ιστορικής πόλης του Ανακτορίου, σήμανε, όταν το 31 π.Χ. ο Οκταβιανός Αύγουστος ανάγκασε τους κατοίκους των Ακαρνανικών πόλεων, να μετοικήσουν στη νέα πόλη που έχτισε, μετά τη νίκη του ενάντια στον Αντώνιο και την Κλεοπάτρα, στην Νικόπολη. Η μετοίκηση των κατοίκων του διέλυσε, σχεδόν, το Ανακτόριο.

Η Βόνιτσα εμφανίζεται στο ιστορικό προσκήνιο, στα τέλη του 4ου μ.Χ. αιώνα, όταν μετά την καταστροφική επιδρομή των Βησιγόθων του Αλάρικου, το Ανακτόριο εξαφανίζεται οριστικά. Όσοι από τους κατοίκους του σώθηκαν, έκτισαν σε κοντινό σημείο τη Βόνιτσα, στη θέση που βρίσκεται σήμερα.

Η ονομασία της Βόνιτσας, την οποία πολλές φορές την συναντάμε και ως Βόνδιτσα, συνδέεται με τη σλαβική λέξη "βόντα", που σημαίνει νερό (τόπος με πολλά νερά). Άλλη εκδοχή αναφέρει, ότι το τοπωνύμιο Βόνιτσα προέρχεται από βουλγαρική λέξη που σημαίνει αγκίστρι.

Στα χρόνια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, οι Βενετοί αποκτούν μεγάλα προνόμια στη Βόνιτσα, από το 1082 μ.Χ., όταν αυτοκράτορας ήταν ο Αλέξιος Κομνηνός. Τη χρονική περίοδο που ακολουθεί, δηλαδή κατά τον 11ο και 12ο αιώνα, η Βόνιτσα γνώρισε μεγάλη ακμή. Ύστερα από την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους το 1204 μ.Χ., αποτέλεσε τμήμα του Δεσποτάτου της Ηπείρου μέχρι το 1399 μ.Χ. Αυτή την περίοδο, η Βόνιτσα διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο, πολιτιστικό και

οικονομικό, γνωρίζοντας τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και ευημερία σε όλη την πολυτάραχη πορεία της. Αφού πέρασε διαδοχικά από τα χέρια των Σέρβων και των Αλβανών, από το 1362 μ.Χ., περιήλθε στον Ναπολιτάνο ηγεμόνα της Κεφαλλονιάς, Κάρολο Τόκκο.

Το 1472, πέφτει στα χέρια των Τούρκων, που αναγκάζουν τους κατοίκους της να πληρώνουν υπέρογκους φόρους (χαράτσι). Ακολουθούν δύο αιώνες καταπίεσης και λεηλασιών από τους κατακτητές. Οι Τούρκοι οχύρωσαν την Βόνιτσα και αγωνίζονταν να την κρατήσουν από τους Βενετούς, που ήθελαν να την αποκτήσουν. Αυτό έγινε το 1684, όταν ο Βενετός ναύαρχος Φραγκίσκος Μοροζίνης την κατέλαβε. Τότε αρχίζει η Βενετική κυριαρχία, η οποία διαρκεί μέχρι την κατάλυση της Βενετικής δημοκρατίας από τον Ναπολέοντα, με τη συνθήκη του Καμποφόρμιο το 1796 μ.Χ. Οι Βενετοί είχαν τοποθετήσει προβλεπτή (ενδεικτική της σημασίας της πόλης). Η Βόνιτσα ήταν έδρα στρατολογίας των Ευζώνων ή Leventi (για το στρατό των Βενετών), οι οποίοι αργότερα υπηρέτησαν την υπόθεση της απελευθέρωσης της Ελλάδας από τους Τούρκους.

Την περίοδο της ενετοκρατίας, η Βόνιτσα υπήρξε σπουδαίο εμπορικό, εκκλησιαστικό και στρατιωτικό κέντρο. Εκείνη την εποχή, υπήρχε καθολική εκκλησία και μοναστήρι. Στο δημόσιο αρχείο της Βενετίας, υπάρχουν λεπτομερή διαγράμματα κάποιων ελληνικών πόλεων, που ενδιέφεραν τους Βενετούς. Μεταξύ αυτών ήταν και η Βόνιτσα, η οποία αποτελούσε διοικητικό κέντρο της περιοχής. Οι Βενετοί έχτισαν μια σειρά από μεγαλόπρεπα κτίρια. Το σπουδαιότερο από αυτά είναι το κάστρο, που χτίστηκε για να προστατέψει την πόλη από τους επιδρομείς. Την περίοδο αυτή αναπτύσσεται η γεωργική παραγωγή και ειδικά η ελαιοκαλλιέργεια.

Μετά τη συνθήκη του Καμποφόρμιο το 1796 μ.Χ. και για τρία χρόνια, η Βόνιτσα έμεινε κάτω από τον έλεγχο των Γάλλων. Στις 21 Μαρτίου του 1800, την κατέλαβαν και πάλι οι Τούρκοι. Μάλιστα ο Αλη-πασάς συμπλήρωσε την οχύρωσή της.

Κατά την μεγάλη επανάσταση ενάντια στους Τούρκους, το 1821, η Βόνιτσα εγκαταλείφθηκε από τους χριστιανούς κατοίκους της. Το φρούριό της, όπου είχαν καταφύγει οι Τούρκοι, πολιορκήθηκε από τον οπλαρχηγό Τσόγκα. Όμως η πολιορκία διαλύθηκε από τουρκικές ενισχύσεις, που πυρπόλησαν και κατέστρεψαν την πόλη, η οποία ερημώθηκε. Προς το τέλος του αγώνα, αποφασίστηκε εκστρατεία για να απελευθερωθεί η Δυτική Ελλάδα από τους Τούρκους. Ο αρχιστράτηγος Τσώρτς με τη βοήθεια ελληνικών πλοίων, κατέλαβε τη Βόνιτσα στις 15 Δεκεμβρίου του 1828. Η φρουρά του κάστρου παραδόθηκε λίγο αργότερα, στις 5 Μαρτίου του 1829. Τελικά, στις 27 Απριλίου του 1832, η Βόνιτσα αποδόθηκε επίσημα στο ελληνικό κράτος.

Το αρχαίο Ανακτόριο ήταν σημαντική πόλη της Ακαρνανίας και ιδρύθηκε από τους Κορίνθιους το 630 π.χ. Όπως και οι περισσότερες πόλεις της Ακαρνανίας παρήκμασε

όταν οι Ρωμαίοι ίδρυσαν τη Νικόπολη στην απέναντι πλευρά του Αμβρακικού και ανάγκασαν τους κατοίκους της περιοχής να μεταφερθούν εκεί. Με τον καιρό, στα Βυζαντινά χρόνια η πόλη άκμασε ξανά, με το όνομα Βόνιτσα αυτή τη φορά και στο ακριβές σημείο όπου βρίσκεται σήμερα. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η πόλη πέρασε για ένα μεγάλο διάστημα υπό τον έλεγχο των Βενετών, και συγκεκριμένα από το 1684 έως το 1797. Το 1832 αποτέλεσε τμήμα του νέου Ελληνικού κράτους.

Η Δημοτική Ενότητα οφείλει το όνομα της στην αρχαία πόλη Ανακτόριο που βρισκόταν στη θέση περίπου της σημερινής Βόνιτσας και ήταν από τις σημαντικότερες της Ακαρνανίας. Το δημοτικό διαμέρισμα Θύρρειο υπήρξε επίσης σημαντική πόλη της Ακαρνανίας και κάποια στιγμή πιστεύεται ότι ήταν και η μεγαλύτερη της περιοχής. Στα όρια του δήμου βρίσκεται και το Άκτιο επίσης σημαντική ιστορικά περιοχή όπου βρισκόνταν και το κοινό Ιερό των Ακαρνάνων.

5. Συγκριτική Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων του Δήμου Ακτίου - Βόνιτσας

5.1 Αριθμοδείκτες

Οι Αριθμοδείκτες είναι ένα χρήσιμο εργαλείο γιατί μπορούν να αποκαλύψουν αδυναμίες της επιχειρήσεως σε διάφορους τομείς και να βοηθήσουν τη διοίκηση της. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις η χρήση τους αποδεικνύεται απαραίτητη αφού τα απόλυτα μεγέθη δεν αρκούν ή προσφέρουν ελάχιστα. Ακόμα και σε διαχρονικές συγκρίσεις ισολογισμών της ίδιας επιχειρήσεως οι αριθμοδείκτες αποδεικνύονται πολύ πειστικοί όταν τα μεγέθη συσχετίζονται με άλλα. Παρακάτω παραθέτονται οι εξής δείκτες για την ανάλυση των ισολογισμών του Δήμου Ακτίου - Βόνιτσας για τα έτη 2008-2014 (βλ . Παράρτημα).

- **Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας.**

Ένας από τους αριθμοδείκτες ρευστότητας που δείχνει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Βασικό χαρακτηριστικό του δείκτη είναι η μέτρηση της σχέσεως των κυκλοφορούντων έναντι των βραχυ-πρόθεσμων υποχρεώσεων. Η σχέση αυτή δίνει τον βαθμό κατά τον οποίο η επιχείρηση μπορεί να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες ή ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της με χρήση των διαθέσιμων ή λοιπών κυκλοφοριακών στοιχείων της.

Ο βαθμός ρευστότητας εξαρτάται σημαντικά από τη δυνατότητα της επιχειρήσεως να ρευστοποιεί έγκαιρα τα αποθέματα και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

- **Αριθμοδείκτης άμεσης ρευστότητας.**

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται αμέσως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τις με μετρητά και λογαριασμούς όψεως των τραπεζών . Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης τόσο καλύτερος και ο βαθμός της ρευστότητας.

- **Αριθμοδείκτης δανειακής επιβαρύνσεως.**

Ένας αριθμοδείκτης μακροπρόθεσμος φερεγγυότητας , έχει ιδιαίτερη σημασία διότι δείχνει το μέγεθος του κινδύνου που διατρέχει τόσο το ίδιο όσο και το ξένο κεφάλαιο . Αυτό σημαίνει ότι στη δυσμενέστερη περίπτωση το ξένο κεφάλαιο πρέπει να είναι μικρότερο από το ίδιο κεφάλαιο όχι μόνο για να μπορεί η επιχείρηση να κινείται με περισσότερη άνεση από άποψη χρηματοδότησεως αλλά για να είναι σε θέση όταν χρειασθεί χρήματα να βρει πρόθυμους δανειστές.

- **Αριθμοδείκτης εντάσεως παγίων ή παγιοποιήσεως περιουσίας.**

Είναι ένας αριθμοδείκτης συνθέσεως ενεργητικού , παρουσιάζει ενδιαφέρον γιατί δίνει το μέτρο της ρευστότητας της περιουσίας. Η σημασία του βαθμού ρευστότητας έγκειται στο ότι σε περιόδους υφέσεως επηρεάζει την ικανότητα της επιχειρήσεως

να περιορίζει ανάλογα τις ανάγκες της , την αξία των κυκλοφορούντων και να εξοικονομεί με αυτόν τον τρόπο κεφάλαια. Δείχνει το βαθμό (ποσοστό) παγιοποίησης του ενεργητικού και βρίσκεται σε στενή με τη φύση των εργασιών της επιχειρήσεως.

- **Καθαρό κεφάλαιο κινήσεως.**

Το μέγεθος του κεφαλαίου κινήσεως είναι το πιο συνηθισμένο μέσο μέτρησης της ρευστότητας σε μια επιχείρηση αλλά και ένα πρόχειρο δείγμα της οικονομικής της υγείας βραχυχρονίως. Ως κεφάλαιο κινήσεως πολλοί θεωρούν το σύνολο των κυκλοφορούντων στοιχείων , δηλαδή κάτι που μπορεί να μετατραπεί εύκολα και γρήγορα σε μετρητά. Το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως περιλαμβάνει τα κυκλοφορούντα στοιχεία , αφού όμως αφαιρεθούν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

- **Αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων.**

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τη σχέση κύκλου εργασιών και πάγιων στοιχείων και κατ'επέκταση την αποτελεσματικότητα της επιχειρήσεως να χρησιμοποιεί μικρή ή μεγάλη αξία παγίων και να επιτυγχάνει ορισμένο όγκο πωλήσεων. Η αξιοπιστία του αυξάνεται όταν συσχετίζεται με δείκτες περασμένων ετών και ομοειδών επιχειρήσεων.

- **Αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων.**

Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές μέσα σε μια διαχειριστική περίοδο, η πίστωση ανοίγεται και ρευστοποιείται. Όσο μεγαλύτερος ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα ρευστοποίησης των απαιτήσεων και επομένως τόσο καλύτερη η κατάσταση από πλευράς ρευστότητας της επιχειρήσεως. Ο αριθμοδείκτης μπορεί να βελτιωθεί είτε με την αύξηση του κύκλου εργασιών είτε με την μείωση των απαιτήσεων.

- **Δείκτης οικονομικής αυτονομίας.**

Η σύνθεση του παθητικού δίνει το μέτρο της πιστωτικής επιφάνειας μιας επιχείρησης. Ειδικότερα η αναλογία των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο του παθητικού είναι αποφασιστικής σημασίας για τη δυνατότητα της να δανείζεται ξένα κεφάλαια. Έτσι όταν η παραπάνω αναλογία είναι μεγαλύτερη του 2/3 θεωρείται ότι η επιχείρηση έχει σχετική ευχέρεια δανεισμού. Αντίθετα όταν η αναλογία αυτή βρίσκεται κάτω το 1/2 η επιχείρηση ίσως δύσκολα μπορεί να βρει πρόθυμους δανειστές.

- **Δείκτης χρέους**

Ο δείκτης αυτός δείχνει κατά πόσο μια επιχείρηση λόγω της οικονομικής της δραστηριότητας είναι χρεωμένη. Είναι αποτέλεσμα της αναλογίας των συνολικών υποχρεώσεων της επιχείρησης προς το σύνολο του ενεργητικού.

5.2 Εμπειρικά αποτελέσματα απο την ανάλυση των ισολογισμών

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά μεγέθη των ισολογισμών του Δήμου Ακτίου Βόνιτσας, των ετών 2008-2014, που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών.

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Δείκτης Γενικής ρευστότητας	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	2.993.964,17 €	3.556.724,61 €	3.044.797,10 €	5.238.348,76 €	5.437.937,54 €	6.519.949,01 €	5.897.807,67 €
	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	543.680,69 €	383.907,57 €	716.995,52 €	877.662,38 €	763.387,89 €	1.031.056,97 €	1.180.681,75 €
Δείκτης άμεσης ρευστότητας	Διαθέσιμα	1.305.158,81 €	1.268.312,02 €	674.266,58 €	1.840.876,56 €	1.100.808,76 €	1.127.513,39 €	1.318.694,70 €
	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	543.680,69 €	383.907,57 €	716.995,52 €	877.662,38 €	763.387,89 €	1.031.056,97 €	1.180.681,75 €
Δείκτης δανειακής επιβαρύνσεως	Ξένο Κεφάλαιο	1.251.435,39 €	1.128.510,86 €	1.025.307,08 €	1.350.516,04 €	1.189.637,83 €	1.045.860,10 €	903.664,38 €
	Ίδιο Κεφάλαιο	6.808.114,35 €	21.420.517,68 €	21.412.794,08 €	29.090.020,37 €	29.259.478,58 €	29.279.056,86 €	29.279.056,86 €
Δείκτης παραγοποίησης περιουσίας	Πάγια	17.990.112,13 €	19.141.332,03 €	19.929.240,12 €	48.061.551,03 €	48.593.314,74 €	49.430.536,27 €	50.085.896,62 €
	Σύνολο Ενεργητικού	21.262.786,76 €	23.026.982,35 €	23.155.096,68 €	53.641.924,37 €	54.471.735,55 €	66.306.159,53 €	56.496.517,87 €
Δείκτης κεφαλαίου κίνησης	Κυκλοφορούν Ενεργητικό	2.993.964,17 €	3.556.724,61 €	3.044.797,10 €	5.238.348,76 €	5.437.937,54 €	6.519.949,01 €	5.897.807,67 €
	Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	543.680,69 €	383.907,57 €	716.995,52 €	877.662,38 €	763.387,89 €	1.031.056,97 €	1.180.681,75 €
Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας πάγιων	Κύκλος εργασιών	1.609.278,99 €	1.430.878,17 €	1.418.325,82 €	1.667.204,83 €	1.636.538,94 €	2.311.627,81 €	1.834.116,64 €
	Πάγια	17.990.112,13 €	19.141.332,03 €	19.929.240,12 €	48.061.551,03 €	48.593.314,74 €	49.430.536,27 €	50.085.896,62 €
Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων	Κύκλος εργασιών	1.609.278,99 €	1.430.878,17 €	1.418.325,82 €	1.667.204,83 €	1.636.538,94 €	2.311.627,81 €	1.834.116,64 €
	Απαιτήσεις	1.688.805,36 €	2.288.412,58 €	2.370.530,52 €	3.397.472,20 €	4.337.128,78 €	5.392.435,62 €	4.579.112,97 €
Δείκτης οικονομικής αυτονομίας	Ίδιο Κεφάλαιο	6.808.114,35 €	21.420.517,68 €	21.412.794,08 €	29.090.020,37 €	29.259.478,58 €	29.279.056,86 €	29.279.056,86 €
	Σύνολο Παθητικού	21.262.786,76 €	23.026.982,35 €	23.155.096,68 €	53.641.924,37 €	54.471.735,55 €	66.306.159,53 €	56.496.517,87 €
Δείκτης χρέους	Σύνολο Υποχρεώσεων	1.795.116,08 €	1.512.418,43 €	1.742.302,60 €	2.228.178,42 €	1.953.025,72 €	2.076.917,07 €	2.084.346,13 €
	Σύνολο Ενεργητικού	21.262.786,76 €	23.026.982,35 €	23.155.096,68 €	53.641.924,37 €	54.471.735,55 €	66.306.159,53 €	56.496.517,87 €

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα από τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών, για τα έτη 2008 έως 2014.

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Δείκτης Γενικής Ρευστότητας	5,51	9,26	4,25	5,97	7,12	6,32	5,00
Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας	2,40	3,30	0,94	2,10	1,44	1,09	1,12
Δείκτης Δανειακής Επιβαρύνσεως	0,18	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,03
Δείκτης Παγιοποίησης Περιουσίας	0,85	0,83	0,86	0,90	0,89	0,75	0,89
Δείκτης Κεφαλαίου Κίνησης (σε εκατ. €)	2,45	3,17	2,33	4,36	4,67	5,49	4,72
Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Πάγιων	0,09	0,07	0,07	0,03	0,03	0,05	0,04
Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Απαιτήσεων	0,95	0,63	0,60	0,49	0,38	0,43	0,40
Δείκτης Οικονομικής Αυτονομίας	0,32	0,93	0,92	0,54	0,54	0,44	0,52
Δείκτης Χρέους	0,08	0,07	0,08	0,04	0,04	0,03	0,04

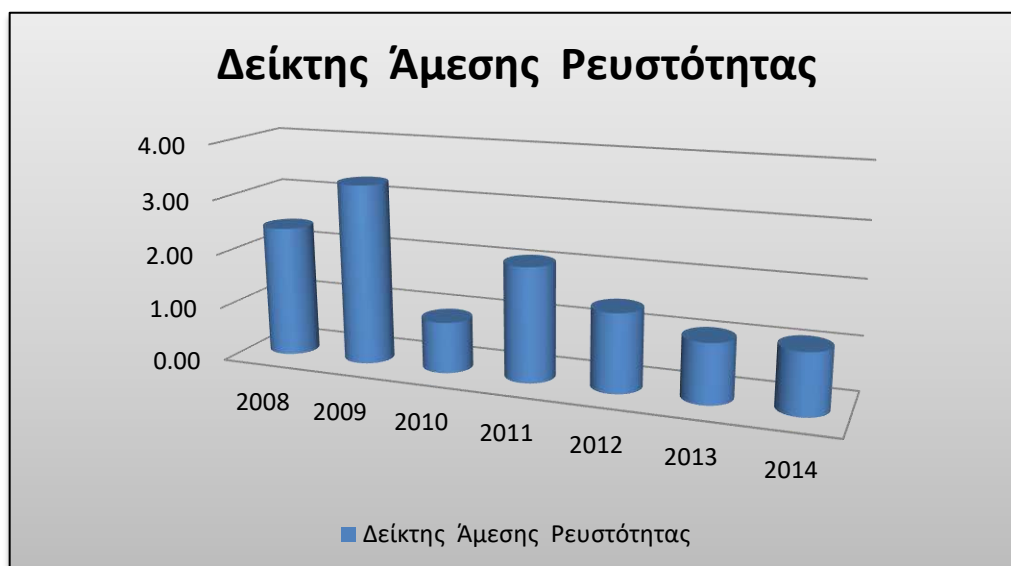
5.3 Επεξήγηση αποτελεσμάτων – αριθμοδεικτών

5.3.1 Δείκτης γενικής ρευστότητας

Ο δείκτης αυτός όπως αναφέραμε δείχνει την ικανότητα του δήμου να καλύπτει με τα διαθέσιμα τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. **Ο δείκτης αυτός και για όλα τα έτη που εξετάζουμε είναι μεγαλύτερος της μονάδας , άρα ο δήμος ανταποκρίνεται με άνεση στις υποχρεώσεις του.** Από το 2011 παρατηρείται μια μικρή άνοδος του δείκτη που οφείλεται στην αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού της αλλά και μία σταθεροποίηση στο 5-6.

5.3.2 Δείκτης άμεσης ρευστότητας

Ο δείκτης αυτός είναι επιθυμητό να κινείται κάτω από τη μονάδα έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με άνεση. Έτσι ο δήμος Ακτίου-Βόνιτσας είναι σε θέση να ανταποκρίνεται αμέσως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του με λογαριασμούς όψεως και μετρητά. Ξανά εδώ παρατηρείται μία σταθεροποίηση του δείκτη από το 2011 και έπειτα, δηλαδή μετά τη συγχώνευση των δήμων εξαιτίας του Καλλικράτη.

5.3.3 Δείκτης παγιοποίησης περιουσίας

Ο δείκτης αυτός εμφανίζεται αυξημένος και κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα σε όλες τις χρονιές με μια σχετικά μικρή πτώση από το 2013. **Αυτό που βλέπουμε είναι ότι τα πάγια αποτελούν το 83-90% του συνόλου του ενεργητικού**, τα έτη που αναλύουμε και εξετάζουμε. Επειδή όμως η ανάλυση μας γίνεται σε δήμο τα ποσοστά αυτά είναι αναμενόμενα.

5.3.4 Δείκτης δανειακής επιβαρύνσεως

Ο δείκτης αυτός είναι καλός όσο τα ξένα κεφάλαια είναι μικρότερα από τα ίδια. Στους ισολογισμούς του δήμου για τα έτη 2008-2014 που αναλύουμε, φαίνεται ότι ο δείκτης κινείται στα επιθυμητά επίπεδα, που σημαίνει ότι **το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων του είναι ίδια κεφάλαια και πολύ μικρό ξένο**. Έτσι ο δήμος χρησιμοποιεί τα δικά του κεφάλαια προς εκμετάλλευση και σε περίπτωση ανάγκης χρηματοδότησεως δεν θα έχει πρόβλημα να βρει δανειστές.

5.3.5 Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας πάγιων

Ο δείκτης αυτός δείχνει την αποτελεσματικότητα του δήμου, στην προκειμένη περίπτωση, να χρησιμοποιεί κάποιο ποσοστό των παγίων της για να ανεβάσει τα έσοδα της. Όπως φαίνεται ο δείκτης παραμένει σταθερός για όλα τα έτη, **αλλά παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα**. Ο δήμος χρησιμοποιεί σχεδόν το 0,1% για όλα τα έτη των παγίων του προς όφελός του.

5.3.6 Δείκτης Καθαρού Κεφαλαίου

Ο δείκτης αυτός είναι ένα πρόχειρο δείγμα της οικονομικής υγείας του δήμου βραχυχρονίως και αυτό που βλέπουμε είναι ότι σταθερά για όλα τα έτη το κυκλοφορούν ενεργητικό ξεπερνά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και το αποτέλεσμα είναι θετικό, αλλά από το 2011 και έπειτα υπάρχει σημαντική αύξηση του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού και κατά συνέπεια του δείκτη, κάτι που οφείλεται στη συγχώνευση των άλλοτε Καποδιστριακών δήμων σε ένα εννιαίο Καλλικρατικό. **Αυτό δείχνει την άνεση του δήμου αυτού να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Η οικονομική κατάσταση του δήμου όσον αφορά τις υποχρεώσεις του είναι πολύ καλή.**

5.3.7 Δείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων

Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές μέσα σε μια διαχειριστική περίοδο η πίστωση ανοίγεται και ρευστοποιείται και όπως παρατηρούμε **είναι μικρός και για όλα τα έτη που εξετάζουμε**. Η αύξηση του κύκλου εργασιών από το έτος 2011 και έπειτα δεν είναι αρκετή ώστε να ανέβει ο δείκτης αφού η αύξηση των απαιτήσεων φτάνει περίπου στο διπλάσιο .

5.3.8 Δείκτης οικονομικής αυτονομίας

Ο δείκτης αυτός είναι αρκετά ανεβασμένος για τα έτη 2009-2010 και σταθεροποιείται κοντά στη μισή μονάδα από το 2011 και έπειτα που οφείλεται στην αύξηση – σχεδόν διπλασιασμού- του συνόλου του παθητικού. **Αυτό σημαίνει ότι ο δήμος Ακτίου-Βόνιτσας διαθέτει υψηλή πιστωτική επιφάνεια και έχει ευχέρεια δανεισμού.**

5.3.9 Δείκτης χρέους

Ο δείκτης κυμαίνεται σε γενικά χαμηλά επίπεδα , αυτό σημαίνει ότι ο δήμος δεν είναι υποχρεωμένος προς τρίτους γεγονός που πιστοποιείται και από τους παραπάνω δείκτες. Συγκεκριμένα από το **2010 και μετά παρουσιάζεται μια αισθητή μείωση, παρά την αύξηση των υποχρεώσεων του, που όμως δεν αποτελεί ανησυχητικό γεγονός γιατί εξακολουθούν οι υποχρεώσεις του να είναι μικρές και το σύνολο του ενεργητικού του διπλασιάζεται.**

Συμπερασματικά από τους παραπάνω δείκτες συμπεραίνουμε ότι:

- ✓ Ο δήμος ανταποκρίνεται με άνεση στις υποχρεώσεις του.
- ✓ Ο δήμος είναι σε θέση να ανταποκρίνεται αμέσως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του με λογαριασμούς όψεως και μετρητά.
- ✓ Τα πάγια αποτελούν το 83-90% του συνόλου του ενεργητικού, τα έτη που αναλύουμε και εξετάζουμε.
- ✓ Το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων του είναι ίδια κεφάλαια και πολύ μικρό ξένο. Έτσι ο δήμος χρησιμοποιεί τα δικά του κεφάλαια προς εκμετάλλευση και σε περίπτωση ανάγκης χρηματοδότησεως δεν θα έχει πρόβλημα να βρει δανειστές.
- ✓ Ο δήμος χρησιμοποιεί σχεδόν το 0,1% για όλα τα έτη των παγίων του προς όφελός του.
- ✓ Για όλα τα έτη το κυκλοφορούν ενεργητικό ξεπερνά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και το αποτέλεσμα είναι θετικό.
- ✓ Η αύξηση του κύκλου εργασιών από το έτος 2011 και έπειτα δεν είναι αρκετή ώστε να ανέβει ο δείκτης αφού η αύξηση των απαιτήσεων φτάνει περίπου στο διπλάσιο.
- ✓ Ο δήμος Ακτίου-Βονιτσας διαθέτει υψηλή πιστωτική επιφάνεια και έχει ευχέρεια δανεισμού.
- ✓ Από το 2010 και μετά παρουσιάζεται μια αισθητή μείωση, παρά την αύξηση των υποχρεώσεων του, που όμως δεν αποτελεί ανησυχητικό γεγονός γιατί εξακολουθούν οι υποχρεώσεις του να είναι μικρές και το σύνολο του ενεργητικού του διπλασιάζεται.

6. Σκέψεις και προτάσεις

Με βάση τις προβλέψεις του βασικού Νόμου 3852/7.6.2010 (ΦΕΚ 87 Α) προκύπτει η ανάγκη τεχνικής/μελετητικής προσέγγισης, τόσο των νέων συνενωμένων Δήμων όσο και των Δήμων που παραμένουν ως έχουν, σε μια σειρά από θεματικά πεδία τα οποία αποτελούν ταυτόχρονα υποχρέωση αλλά και πρόκληση για τις νέες Δημοτικές Αρχές. Η τεχνική/μελετητική αυτή υποστήριξη καθίσταται αναγκαία αφενός μεν διότι οι μεταβολές στον υφιστάμενο ρόλο των ΟΤΑ Α' Βαθμού είναι εκτεταμένες, αφετέρου δε διότι η φύση αυτών των μεταβολών είναι πολυδιάστατη και θίγει κάθε πτυχή λειτουργίας ενός Δήμου. Επιπλέον καθίσταται σαφές ότι από 1ης Ιανουαρίου 2011 οι νέες Δημοτικές Αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να λειτουργήσουν με επάρκεια και να εξυπηρετήσουν καθημερινά το πολίτη/δημότη, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ανταποκριθούν σε μία σειρά υποχρεωτικών ενεργειών μέσα σε ένα αυστηρό και στενό χρονικό ορίζοντα. Δηλαδή έργο πρέπει να συνεχίζεται να παράγεται ενώ θα βρίσκεται σε εξέλιξη μια εκτεταμένη αλλαγή στη θεμελιώδη οργανωτική και λειτουργική δομή του Οργανισμού του Δήμου.

Οι δεκάδες των ερμηνευτικών/ρυθμιστικών Υπουργικών Αποφάσεων, των Προεδρικών Διαταγμάτων και των Εγκυκλίων σε συνδυασμό με τις λοιπές ενέργειες (πχ εκπαίδευση/επιμόρφωση προσωπικού, έκδοση προτύπων κειμένων κλπ) που προβλέπονται και αναμένονται από τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό του ΥΠΕΣ για την υποστήριξη του Προγράμματος Καλλικράτης δεν αρκούν σαν μέτρα υποστήριξης από μόνα τους, προκειμένου να καταστεί ένας Δήμος πλήρως επιχειρησιακός, λειτουργικός και αποτελεσματικός σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Οι ακόλουθες προτάσεις τεχνικής υποστήριξης Δήμων στοχεύουν στην ουσιαστική επιτάχυνση των ενεργειών στις οποίες θα πρέπει να προβούν τα νέα Δημοτικά Συμβούλια που θα προκύψουν από τις επικείμενες εκλογικές διαδικασίες, προκειμένου να συμμορφωθούν ταχύτερα και να καταστούν λειτουργικοί εντός του απαιτούμενου χρονικού πλαισίου. Ενδεικτικά παρατίθενται τα δυνητικά θεματικά πεδία που χρήζουν άμεσης υποστήριξης για την επαρκέστερη αντιμετώπισή τους :

- 1) Εκπόνηση Μελέτης Αναδιοργάνωσης Υπηρεσιών και Δομών που ενδεικτικά περιλαμβάνει: Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου, εντοπισμό αναγκών ανακατανομής υφιστάμενων ανθρώπινων πόρων και εντοπισμό ελλείψεων σε προσωπικό και ιδιαίτερα σε επιστημονικό δυναμικό, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσθετες αρμοδιότητες που μεταφέρονται στο Δήμο και τα αποτελέσματα από τις μετατάξεις που τυχόν έχουν δρομολογηθεί ή ολοκληρωθεί.
- 2) Σύνταξη πλήρους Σχεδίου νέου ΟΕΥ Δήμου με παράθεση αρμοδιοτήτων, καθηκόντων και καθορισμό οργανικών θέσεων λαμβάνοντας υπόψη τη νέα

οργανωτική δομή που προβλέπεται και τις νέες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται.

- 3) Σύνταξη Σχεδίων απαιτούμενων νέων Κανονισμών (Κανονισμός Λειτουργίας Δημοτικού Συμβουλίου, Κώδικας Δεοντολογίας, Κανονισμός Μέτρησης Αξιολόγησης Επίδοσης Δημοτικών Υπηρεσιών, Οδηγός Δημότη και Χάρτα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων Δημοτών, Κανονισμός Διαβούλευσης και Χάρτα Λήψης Αποφάσεων, Κανονισμός Πληροφόρησης, Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Φυσικών Καταστροφών κλπ).
- 4) Προσαρμογή υφιστάμενου Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας ή/και Διαχειριστικής Επάρκειας (Τύπου Α και Β για συγχρηματοδοτούμενα έργα δημοσίου χαρακτήρα) προκειμένου να συνεχίζουν να συμμορφώνονται με τη νέα οργανωτική δομή που καθιερώνεται.
- 5) Μελέτη προσδιορισμού αναγκαίων παρεμβάσεων αναβάθμισης και διασύνδεσης της Ιστοσελίδας του Δήμου και του Τμήματος Μηχανοργάνωσης με βάση την απαίτηση για καθιέρωση αρχών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (δημιουργία e-ΚΕΠ, παροχή εκτεταμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες, δημοσίευση κάθε Δημοτικής απόφασης στην ιστοσελίδα, διενέργειας ηλεκτρονικών διαγωνισμών προμηθειών, διασύνδεση με κεντρική ηλεκτρονική διεπαφή και κρατικές τράπεζες πληροφοριών και δεδομένων κλπ).
- 6) Μελέτη σχετικά με τον τρόπο συγχώνευσης, λειτουργίας και αξιοποίησης των Δημοτικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (Κοινοφελείς Επιχειρήσεις και Ανώνυμες Εταιρείες) με βάση το νέο υποχρεωτικό θεσμικό πλαίσιο.
- 7) Σύνταξη με βάση τη καθιερωμένη μεθοδολογία, του νέου υποχρεωτικού Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου, ήτοι του Πενταετούς Τεχνικού Επιχειρησιακού Προγράμματος και των επιμέρους Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσεων στα οποία επιμερίζεται, με ταυτόχρονη κατάρτιση των αναγκαίων προϋπολογισμών.
- 8) Μελέτη ανάπτυξης και παρουσίασης των αναγκαίων μεθοδολογιών και μηχανισμών υλοποίησης των νέων αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται στους Δήμους με παράλληλο εντοπισμό των ελλείψεων σε σχετικούς πόρους (ανθρώπινο δυναμικό, επιμόρφωση, τεχνικές οδηγίες εργασίας, θεσμικό πλαίσιο κλπ) και υλικοτεχνική υποδομή – Επιμόρφωση/ενημέρωση υφιστάμενου ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου για συγκεκριμένα θεματικά πεδία νέων αρμοδιοτήτων (πχ έλεγχοι προς υποστήριξη του ΕΦΕΤ, αδειοδότηση τεχνικών ανελκυστήρων, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαχείριση αποβλήτων κλπ).
- 9) Μελέτη παράθεσης προτάσεων για αναπτυξιακά έργα/δυσνητικούς στόχους που εντάσσονται στους νέους τομείς δραστηριοτήτων/αρμοδιοτήτων του Δήμου, ήτοι Γεωργία, Αλιεία,

Κτηνοτροφία, Πράσινη Ανάπτυξη, Περιβάλλον, Δημόσια Υγεία, Τουρισμός κλπ (επισημαίνεται ότι νησιωτικοί και ορεινοί Δήμοι επιφορτίζονται και με πρόσθετες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται από τις πρώην Περιφέρειες, πέραν αυτών που μεταβιβάζονται από τις πρώην ΝΑ).

- 10) Μελέτη παρουσίασης αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου εντός του πλαισίου που διαμορφώνεται με τη δυνατότητα συμμετοχής σε Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών και σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας, με ταυτόχρονη παράθεση δυνητικών ευκαιριών χρηματοδότησης αναπτυξιακών σχεδίων μέσα από μηχανισμούς όπως το ΕΣΠΑ 2007-2013, τα Περιφερειακά Προγράμματα, το Πρόγραμμα ΕΛΛΑΔΑ, το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης, καθώς και τα αμιγώς Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.

Μια σειρά αρμοδιοτήτων, όπως η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, που περνά ουσιαστικά στην Αυτοδιοίκηση, όπως και πολλές άλλες που χρειάζεται να μελετηθούν σωστά για να υπάρξουν θετικά αποτελέσματα για τις τοπικές κοινωνίες, αλλά και για την επί σειρά των ετών ζητούμενη Αποκέντρωση.

7. Επίλογος

Το Πρόγραμμα Καλλικράτης και οι εκτεταμένες αλλαγές που θεσμοθετεί και εισάγει, επιχειρεί το συνολικό επανασχεδιασμό των επιπέδων διακυβέρνησης, στη βάση μιας Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Μια Νέα Αρχιτεκτονική, από 1 Ιανουαρίου 2011, η οποία:

- κινείται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα, ήτοι επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημοκρατική συμμετοχή με την αποτελεσματική διευθέτηση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη,
- αφήνει πίσω τον παραδοσιακό συγκεντρωτισμό, αποκεντρώνει τη διοίκηση και της προσδίδει χαρακτηριστικά όπως ευελιξία, αποτελεσματικότητα, αξιοποίηση τοπικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων που συναντώνται σε όλα τα προηγμένα κράτη.
- Εκτός από αναπτυξιακό εφαλτήριο, η Νέα Αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινομένων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.
- ενσωματώνει τις αρχές της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στη διοικητική λειτουργία αλλά και της αξιοκρατίας στην πρόσληψη του προσωπικού, που απαλλάσσει πλέον την τοπική αυτοδιοίκηση από μια διαρκή κριτική.
- οργανώνει την άσκηση της εξουσίας με όρους διεύρυνσης της συμμετοχής του πολίτη και εμπάθυνσης της δημοκρατίας, αλλά και ανάδειξης του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού,
- αξιοποιεί νέα εργαλεία και τις νέες μεθόδους της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της αυτόματης εξυπηρέτησης, με διαδραστικές υπηρεσίες,
- γίνεται το θεσμικό κλειδί για την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας, προσανατολίζοντας τις κρατικές δομές και λειτουργίες στις ανάγκες της πράσινης ανάπτυξης,

Το Πρόγραμμα Καλλικράτης, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο των ΟΤΑ για την εδαφική στρατηγική ανάπτυξης και λαμβάνοντας υπόψη τους δύο πρωταρχικούς στόχους της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, δηλαδή την ενθάρρυνση της συμμετοχής στην ευρωπαϊκή διαδικασία και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής δράσης, προχώρησε σε σημαντικές στρατηγικές επιλογές.

Βασικές αρχές του Προγράμματος Καλλικράτης είναι αφενός μεν ο δραστηκός περιορισμός των διοικητικών δομών σε δύο πλέον μόνο βαθμούς αυτοδιοίκησης,

τους Δήμους και τις Περιφέρειες, και μία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, αφετέρου δε η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των δύο βαθμών της αυτοδιοίκησης επί της αρχής της αρμοδιότητας, όπως αυτή σαφέστατα διαπνέει τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ. Έτσι, οι δύο βαθμοί λειτουργούν μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους απονέμονται και οι σχέσεις τους δεν είναι σχέσεις ιεραρχίας και ελέγχου αλλά σχέσεις συνεργασίας και συναλληλίας.

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» ουσιαστικά επιχειρείται μια «ομοσπονδοποίηση» της χώρας, μέσω της δημιουργίας ισχυρών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και της μεταφοράς αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια. Το μεγάλο στοίχημα για τον «Καλλικράτη» ξεκίνησε αμέσως μετά την ψήφισή του εφόσον οι νέες διαδικασίες, το πλήθος των υπουργικών αποφάσεων, οι αρμοδιότητες που μεταφέρει στους ΟΤΑ, το προσωπικό που θα απαιτηθεί να στελεχώσει τις νέες υπηρεσίες, οι οικονομικοί πόροι που θα απαιτηθούν για την χρηματοδότηση, δημιουργούν νέα δεδομένα και απαιτούν σωστή προετοιμασία από όλους τους φορείς αλλά και εμπειρία, τεχνογνωσία στην εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων διοίκησης από το στελεχιακό δυναμικό των νέων δημοτικών αρχών.

Απαιτείται ιδιαίτερα εργώδης προσπάθεια από τις νέες δημοτικές αρχές που θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους την 1-1-2011 προκειμένου να καταφέρουν να προβούν: στην λειτουργική ενοποίηση των υπηρεσιών των δήμων (μηχανογραφικά και λογιστικά συστήματα, υπηρεσίες, κατανομή ανθρώπινου δυναμικού κλπ) που συνενώνονται και στην συγχώνευση των ΝΠ τους, στην έγκαιρη σύνταξη των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των νέων Δήμων, στην συγκρότηση των νέων οργανισμών και των υπηρεσιακών μονάδων, στην ολοκλήρωση της απογραφής των οικονομικών στοιχείων (περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις, απαιτήσεις, χρηματικά διαθέσιμα) και των υποδομών στέγασης, στην διασφάλιση της συνέχισης παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες παρά τα πιθανά προβλήματα της λειτουργικής ενοποίησης που θα προκύψουν, στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης του ενοποιημένου δήμου με την έγκαιρη σύνταξη εντός του πρώτου τριμήνου του 2011 του προϋπολογισμού του 2011, στην έγκαιρη ολοκλήρωση του νέου 5ετούς επιχειρησιακού προγράμματος, στην αποτύπωση των αναγκών του νέου δήμου σε επιστημονικό και λοιπό προσωπικό για την στελέχωση των υπηρεσιών του. Ιδιαίτερα την παρούσα χρονική περίοδο που η ύφεση βαθαίνει και τα έσοδα του δημοσίου συρρικνώνονται, απαιτείται η συνειδητοποίηση και η πληρέστερη προετοιμασία από όλους για την αντιμετώπιση της κατάστασης που ενδεχομένως να δημιουργηθεί, με την έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης, για την κάλυψη του λειτουργικού κατ'αρχή αλλά και του κόστους που θα προκύψει από την ενοποίηση των δήμων και της μεταφοράς επιπλέον αρμοδιοτήτων.

Είναι λοιπόν επιτακτική κατά την άποψή μου η κατά το δυνατόν πληρέστερη

ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων στο πρόγραμμα Καλλικράτης και ειδικότερα, του στελεχιακού δυναμικού των ΟΤΑ πρώτου βαθμού στα αντικείμενα αρμοδιότητάς, καθώς επίσης και των υποψήφιων δημάρχων και δημοτικών συμβούλων. Επίσης είναι πολύ σημαντικό, για την επιτυχή εφαρμογή των νέων διατάξεων της διοικητικής μεταρρύθμισης, όπως οι απερχόμενες δημοτικές αρχές συμβάλλουν στην παραπάνω προσπάθεια, μέσα από την θετική αντιμετώπιση των νέων διατάξεων και κυρίως την παροχή οδηγιών-εντολών στις αρμόδιες υπηρεσίες των υπό συνένωση δήμων για την συλλογή, επεξεργασία των στοιχείων που θα απαιτηθούν με την έναρξη της θητείας των νέων δημοτικών αρχών.

Ίσως η δημιουργία ενός μνημονίου, από πλευράς απερχόμενης δημοτικής αρχής σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του κάθε δήμου, στο οποίο θα αναλύονται κατά τομέα (πχ Περιβάλλον, Ποιότητα Ζωής, Οικονομική κατάσταση, κλπ) τα θέματα που βρίσκονται σε εξέλιξη, τα τυχόν προβλήματα και οι προσπάθειες που αναληφθήκαν για την επίλυσή τους, η πορεία των έργων και τυχόν θεμάτων που χρήζουν ενημέρωσης και άμεσης εμπλοκής της νέας δημοτικής αρχής, οι οικονομικοί πόροι που θα απαιτηθούν τουλάχιστον για το α' εξάμηνο του νέου έτους και η καταγραφή των ληξιπρόθεσμων οφειλών, να συμβάλλει στην κατά το δυνατόν ομαλότερη προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις και στην ταχύτερη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που δημιουργούνται μέσα από την εφαρμογή του Καλλικράτη.

8. Βιβλιογραφία

A. ΒΙΒΛΙΑ

- 1) Θάνος Α. Γεώργιος – Κιόχος Α. Πέτρος – Παπανικολάου Δ. Γεώργιος, 2002, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα.
- 2) Αδαμίδης Λ. Αργύρης, 1998, ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη.
- 3) Τάτσος Κ. Νικόλαος, 2004, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ, εκδόσεις «Τυπωθείτω», Αθήνα.
- 4) Νιάρχος Α. Νικήτας, 1996, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, εκδόσεις Αθανάσιος Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς.

Β. ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- 1) <http://www.ita.org.gr>
- 2) <http://www.ypes.gr/kapodistrias/index.html>
- 3) <http://www.kedke.gr>
- 4) <https://el.wikipedia.org/wiki/aktio-vonitsa>
- 5) [https://www. http://aktio-vonitsa.gov.gr/](https://www.http://aktio-vonitsa.gov.gr/)

*«Οικονομικές επιπτώσεις από τον «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» στο Δήμο Ακτίου-Βονιτσας»
Σμυρνιά Α. Προδρομίτη*

*«Οικονομικές επιπτώσεις από τον «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» στο Δήμο Ακτίου-Βονιτσας»
Σμυρνιά Α. Προδρομίτη*